

CSALÁDBAN MARAD

digitális családfakutató folyóirat

2009

Komárom

Családban marad - digitális családfakutató folyóirat

I. évf. 2. szám

megjelent: 2010-ben 35 példányban, 107 oldalon, 3 melléklettel és 1 képpel, Komáromban (Sk)

kereskedelmi forgalomba nem hozható

A címlapon látható kép Nemespann 1938 novembere (első bécsi döntés) után egészen a vármegye határok újabb rendezéséig használatos hivatalos pecsétjének lenyomatát ábrázolja

szerkesztők:

Tamás Ida – dr. Csuti Elemér Gábor – Csuthy András

minden jog fenntartva

Tartalom

Bevezető	4
Ajánlás	6
Rövid elemzések	
Csuti Elemér: A Csuthy család Csikvárott (Falubattyán, Szabadbattyán) való megtelepülése körüli kérdőjelek	7
Tamás Ida: A Fejér megyei Csuthy (Csuthi, Csuti) család ráckevei ága	11
Buday Péter: A rajeci és sujai Uhliarik család nemességének legkorábbi bizonyítékai	15
Forráskutatás	
A verebélyi és szentgyörgyi érseki szék predialista fondja I. – Az első 5(a) doboz leltára	18
Források	
A martosi Morotz család romlása – Adatok a hadak pusztításairól a 17. században	25
A verebélyi és szentgyörgyi érseki szék által jegyzőkönyvezett tanúvallomások I.	28
1. 1751 Elszórt adatok Nagycétény lakosságáról	29
2. 1751 Szüret előtt felvett adósság miatti bordézsmaalás Nemespannon	37
3. 1718 Babós György származásának és nemesi szabadságának vizsgálata	45
4. 1716 Dehonesztálás	47
5. 1724 Dicskén a nagyberényi szőlőhegy alatt elterülő tilalmas erdőről	50
Fejezetek Nemespann történetéből I-III.	
I. 1682 Hamar Fruzsina végrendelete	58
II. 1866 Egy állítólagos választási csalás vizsgálata	61
III. 1952 A nemespanni Csemadok alapszervezet alapítótagjainak névsora	79
Adatok a Csiffáry család történetéhez II-III.	
II. 1835 Polyák Katalin könyörgése fia huszároktól való elengedése ügyében	81
III. 1902 Csiffáry Imre bíró kitüntetése a koronás ezüst érdemkereszttel	84
Adatok a Pallya család történetéhez II-III.	
II. 1694 Néhai Pallya András cétényi örökségéről	95
III. 1719 Pallya Sándor végrendelete	97
Források a Fejér megyei Csuthy (Csuthi, Csuti, Csuty) családi ágak történetéhez I.	
I. 1762 Bakó György tanúvallomása szabadbattyáni Csuthy Mihály ügyében	100
Adalékok Nemespann pecsét-történetéhez II. – 1939 Pallya Kálmán bíró igazolása a bérlésről	103
Név- és helynévmutató	104
Inhalt	106
Obsah	107

Bevezető

A digitális folyóirat első, reményeink szerint pozitív visszhangot kiváltó száma után, immár a terjedelmesebb másodikat tarthatják kezükben (esetleg olvashatják képernyőiken) a kedves olvasók. Ezzel ténylegesen is szeretnénk elindítani, a “tudományos igényességet” mindig szem előtt tartva, a folyóirat megnevezést megkövetelő évente többször megjelenő sorozatunkat.

Mint azt már az előző szám előszavában írtuk, a folyóirat számai ingyenesen elérhetőek az interneten (egyelőre csak a www.csuthy.sk cím alatt), ill. hozzáférhetőek egyes általunk kiválasztott könyvtárakban és levéltárakban. Egyes a Csút községekből eredeztethető családokat érintő részek, pedig a weboldalon is olvashatóak lesznek.

Szeretnénk folytatni eddigi sorozatainkat, ahogy azt láthatják majd ezen téli számunkban és ahogy említettük, újakat is indítanánk. Ilyen lesz a Nemespann történetéhez rövid forrásokkal szolgáló sorozat, ill. a Verebélyi és szentgyörgyi székben tett tanúvallomások is. Valószínűleg a jövő évre marad az első supplementum megjelentetése, amely a nemespanni magyar iskola, 1926-1939 közötti időszakból fennmaradt iskolakronikáját dolgozza majd fel.

A mostani szám újdonsága azonban az, hogy végre “külsős” kutatók is hozzájárulnak a színvonal emeléséhez. Buday Péter tollából olvashatunk az Uhliarok családot érintő kutatásáról. Reméljük, hogy a jövőben a jó példát követve, további kutatók is elküldik írásaikat, összefoglalóikat, esetleg forráselemzéseiket is. Az idegen nyelvű írások sem ütköznek itt akadályba (de a korrektúrát az egyes szerzőknek maguknak kell biztosítaniuk), bár a terveink között szerepelnek idegen nyelvű összefoglalások csatolásai is. Ezen kívül szívesen veszünk bármiféle segítséget, ill. információt további forrásanyagok felkutatását illetően, ami az általunk kutatott családokra és területekre vonatkozhatnak.

Ismét köszönettel tartozunk Pfeuffer Ágnesnek és Csuthy Bálintnak, valamint a nyitraivánkai levéltár munkatársainak a források kutatásánál, átírásánál és minden másban nyújtott segítségükért. Reméljük, hogy tartalmas és hasznos forrásokat találnak ezen számban is és beváltjuk a hozzá fűzött elképzeléseiket.

Köszönettel a szerkesztők

Ajánlás

Tisztelt Csiffáry Jenő (János Ferenc) 'Jancsi' bácsinak

Rövid elemzések

Csuti Elemér:

A Csuthy család Csíkvárott (Falubattyán, Szabadbattyán) való megtelepülése körüli kérdőjelek

(forrásközléssel)

A címben írt három helység oly szorosan összenőtt a történelem folyamán, hogy még a régi leírások és anyakönyvek se kezelik következetesen az elnevezéseiket. Ennek okán mi is egyazon településként tekintjük őket, így bármelyiket is írjuk, mindig a másik kettőt is érteni kell alatta, az éppen írt helységet tekintve elsődlegesnek.

Hogy Csíkvárott egészen pontosan mikor jelent meg a Csuthy család, azt teljes bizonyossággal eldönteni jelenleg még nem tudjuk. Buda 1541-ik évi elfoglalása előtti időből jelenleg nincsen semmiféle adatunk arra vonatkozóan, hogy Csíkvár és a Csuthyak között bármiféle kapcsolat lett volna.

Nem túl valószínű, de ha a Csíkvárra és Szabadbattyánra való jogi igény a török okkupáció ideje alatt keletkezett, azt vélhetően egy anyagilag megszorult, és amúgy is hasznavehetetlen birtokát messze áron alul elzálogosító személlyel kötött ügylet során szerezhették, alapos okot szolgáltatva a megszállók elleni tevékeny fellépésre is.

Másik, de talán életszerűbbnek tűnő lehetőség kínálkozik a családtagok katonai foglalkozásából, így ez a kapcsolat Csíkvárral nem keletkezhetett korábban a törökök 1687-ben¹ történt végleges kiűzésénél. Okkal következtethetünk erre, hisz egy 1762-ből való tanúvallomást rögzítő jegyzőkönyv² - melyet mellékletként közlünk - arról tudósít bennünket, hogy az 1649-ben nova donatiót kapott Csuty Gergely két fia, János és György végvári katonák voltak, és a tanú elmondása szerint János a Szabadbattyánban lakó fiához, Mihályhoz járt a török kiűzése utáni időkben. E tanúvallomásból több más érdekesség mellett kiderül az is, hogy Bakó György tanú³ házában 3 évig bujkált a fent

---

¹ FARKAS Gábor: Csíkvár a történelem sodrában 1543–1687.

² FML. Acta Nobilitaria IV. A. 72. – BAKÓ György 80 éves sárszentmihályi lakos tanúvallomása; 1762.

³ Figyelemre méltó tény, hogy az 1715. évi összeírás szerint BAKÓ István Nagyvázsonyban, BAKÓ Mihály Pápán, továbbá BAKÓ Márton Polgárdiban él, és egyikőjük talán azonos a tanú apjával.

említett Mihály a Rákóczi-féle szabadságharc leverését (1711.) követően. Nem zárhatjuk ki, hogy ez erős jele lehet a környékhez való kötődésnek, amit talán az ottománok kiűzésében való részvétel okán nyert kisebb birtok, illetve ingatlan alapozhatott meg, esetleg az, hogy fent említett Gergely, János, György, illetve Mihály valamilyen ügylet révén érdekeltséget szerzett Csíkvárott vagy a vele már akkoron szervesen összenőtt Szabadbattyánban. Nehezen lehetne elképzelni, hogy ellenséges katonaként egy viszonylag távoli végvárból biztonsággal meg lehetett volna tartani a család kicsiny birtokát a frontvonal mögött, a precízen dolgozó török közigazgatás szorításában.

További lehetőséget tár elénk Csíkvár hadászati jelentősége, amely a XVII. sz. során nem mondható éppen csekélynek. Csíkvárott állt és áll a mai napig a Székesfehérvárról dél-nyugat felé vivő út és sárvízi átkelő védelmében épített torony ill. sánc, ahol a törökök, majd az őket kiűző rezsím is 30-50 fős állandó erőt állomásoztatott. Elképzelhetőnek tartjuk, hogy a Csuthyak a fent említett hadászati objektummal kapcsolatosan kerültek a környékre, és mint kiszolgált veteránok ragadtak itt.

Minden fenti bizonytalanság ellenére annyi azonban pillanatnyilag is teljesen kétségtelen, hogy 1737-ben a család Szabadbattyánban már életvitelszerűen, tartósan megtelepedett, hisz ekkortól a református egyházi anyakönyvek mind a mai napig töretlenül dokumentálják a nemzetség jelenlétét⁴ és virágzását. Feltéve, hogy az egyházi anyakönyvek halotti bejegyzéseiben szereplő alább sorolt személyek itt is születtek, akkor a család véglegesnek mondható letelepedése az 1709-es évre, vagy ez előttre tehető.

Név	Számított születési időpont	Elhalálozás időpontja	Helye	Megjegyzés
Mihály	?	1762-67 között	?	1711. után bujkál
Miklós	1681 körül	1761.02.18	Szabadbattyán	80 éves öreg
Mihály	1709 körül	1794.06.01	Szabadbattyán	85 éves öreg
János	1712 körül	1794.07.11	Szabadbattyán	82 éves öreg
György	1720 körül	1778.10.12	Szabadbattyán	58 éves
Ferenc	1734 körül	1770.10.21	Szabadbattyán	36 éves

⁴ Az első adatolt újszülött György fia György, akinek keresztelése 1737. március 12-én volt.

Ezt a dátumot 1700-ra tolja az a táci születési bejegyzés, amit János leánya, Erzsébet keresztelésekor⁵ eszközöltek az 1693 óta vezetett anyakönyvben. Ennél az adathoz ismételt találgatásokba kell bocsátkoznunk: elsőként az apa személyét illetően, aki lehet hogy Gergely fia volt, a Vázsonyban elhunyt katona, de lehet hogy az ő fia, netán egy harmadik személy. Másik kérdés, hogy miért Tácon volt a keresztelő? Ennek akkor is számos oka lehetett, akár csak napjainkban, pl. éppen arra utazott a mindenórás édesanya, és a szülés után rögtön megejtették a keresztelést is, de mindenekelőtt a legvalószínűbbnek az tűnik, hogy az adott időpontban csak itt, a szomszédos Tácon volt református lelképásztor vagy más személy, aki keresztelhetett is.

György és János a Bakó György tanú által elmondottak szerint kifejezetten Dobozról származtak, ám ottani érdekeltségeiket „*a háborús idő miatt nem bírhatnák és ökis onnand vitték mágokat katona életre.*”⁶

A fentebb vázolt lehetőségek közül tehát az valószínűsíthető, hogy noha a végvári harcok okán György és János korábban is megfordulhatott a környéken, a család Csíkvárott való tartós letelepedése 1687. és 1700. közé tehető.⁷

Árnyalja a képet, hogy a messzemenően kaotikus viszonyok között az általunk vizsgálat alá vett család társadalmi helyzetében dokumentálható deklasszifikáció következett be:

Az első magyar országos összeírás szerint 1715-ben Szabadbattyánban János, míg Csíkvárott Mihály (apa és fia) került fel az adózók névjegyzékébe. Feltétlenül jelezniük kell azt a tényt, hogy a közeli Seregélyesen lakó Csuti István, és a szintén nagyon közel fekvő Papkesziben lakó Csuti Ferenc neve is megtalálható az 1715-ik évi urbáriumban, ahol több, később beházasodott család is szerepel még, úgymint: Tötös, Bankó, Varga, Pajor, Zsoldos famíliák.

---

⁵ Tác, 1700.09.02.

⁶ BAKÓ György részletgazdag tanúvallomása.

⁷ Csíkvár hadtörténelmi jelentőségét részletesebben taglalja: FARKAS Gábor: Csíkvár a történelem sodrában 1543–1687.

Az urbárium által fölvelt adatok szerint János a 12-ik volt a battyáni adózók sorában: 10 ½ pozsonyi mérőnyi földet,⁸ 1 kaszásnyi rétet, továbbá 2 kapányi szőlőt művelt, és mint házatlan zsellér (subinquinus) volt bejegyezve.

Mihály a 2-ik legtöbb földet művelte Csíkvárott: 10 ½ pozsonyi mérőnyi szántót, 1 kaszásnyi rétet és 4 kapányi szőlőt. Státusát tekintve jobbágy (colonus) megjelöléssel említi a forrás.

Pusztán az urbáriumba való felvételből is világosan kitűnik, hogy János és Mihály nem tartozott a nemrégiben (1692.) újjászervezett vármegye nemeseinek sorába. Erre csak hosszú pereskedést követően, 1765-ben nyílik mód, miután a csíkvári Csuthyak (Mihály négy fia) sikerrel bizonyítják nemesi származásukat.

Családfa:

1. **Csuthy István**, † 1592-1637 között, felesége **Dobozy Orsolya**.

11. **Gergely**, † 1652 után, 1649-ben Nova Donatio.

111. **János** katona Vázsonyban, † 1720 után Vázsonyban.

1111. **Mihály** de Csíkvár, * 1676 előtt, 1696-ban már felnőtt, † 1762-1767 között, 1762.04.14-én, mint „Battyánban lakó”.

112. **György** katona.

112. **Miklós**

Felhasznált források:

Magyar Országos Levéltár 1715. évi országos összeírás

Fejér Megyei Levéltár Acta Nobilitaria IV. A. 72. 175-176-177.

Farkas Gábor: Csíkvár a történelem sodrában 1543–1687., in: Fejér Megyei Történelmi Értesítő 19. (1989.) pp. 45–49.

---

⁸ A területet úgy számították, hogy 1 pozsonyi mérős az a föld, amelynek bevetéséhez 1 pozsonyi mérő (62,53 liter) mag szükséges, így a XVIII. sz. végén megállapított mérték szerint ez a terület 600 négyszögöl. 10 ½ pm = 6300 négyszögöl.

Tamás Ida:

A Fejér megyei Csuthy (Csuthi, Csuti) család ráckevei ága

„Az 1767. évi november 16-án tartott közgyűlésen kaptak nemesi bizonyáglevelet az Alcsuton lakó Csuthy János, István, János és Mihály, továbbá a Szabadbattyánban lakó Csuthy János, Mihály, Ferenc és György, akik a nemesség vizsgálatja alkalmával nemességüket igazolták. (63. l.)

Az 1767. évben kiadott egyik bizonyáglevél átírásban megvan az 1838. évi jegyzőkönyvben. E szerint az 1767. évben az Alcsuton lakó Csuthyak közül id. János atyja István volt, István atyja János és ezen János atyja pedig Balázs. Az ugyanabba a bizonyág levélbe belefoglalt ifj. Csuthy János, István és Mihály atyja Mihály volt az előbb említett id. János testvére. Felmutatták ekkor III. Ferdinánd királynak 1649. május 29-én kelt adománylevelét, amellyel Doboz és Farkasfája fejmegyei pusztákat Csuthy Balázsnak és Csuthy Gergelynek adományozta. Felmutatták továbbá az 1735. évből való táblai pert, amellyel birtokos voltak és a birtokszerző Csuthy Balázstól való leszármazásukat bizonyították.

Az 1838. évben nemesi bizonyáglevelet kaptak a következő Csuthy-családbeliek: Alsó Csuthy Péter, Lajos, István, János, felső Péter, mindnyájan dobozi lakosok és Csuthy Sándor ráckevei lakos. Mindnyájan igazolták, hogy az 1767-ben bizonyáglevelet nyertektől származnak. (2419. sz.)”⁹

Elsőként a ráckevei ágat vizsgáljuk, mint a legkisebbet és legkönnyebben követhető családot. Felekezeti hovatartozásukat tekintve, reformátusok. A 18. században Ráckeve három nemzetiségűvé vált. Az addig csak szerb (rác) és magyar lakta városba németek is betelepültek. E század második felében telepedett le és alapított családot Ns. Csuthy Péter, öregebb Csuthy János fia, aki eddig vándorló könyvkötő volt. Itt, Ráckevén kötött házasságot 1777. májusában Küllei Judittal, a kecskeméti illetőségű Küllei József lányával. A születési anyakönyv szerint hat gyermekük született, de csak egy érte meg a felnőtt kort, Sándor.

---

⁹ Schneider 1935, 49.

Ns. Csuthy Sándor szintén a könyvkötő mesterséget űzte. 1804. június 12-én kötött házasságot ráckevei Sándor Dávid és Balassa Éva leányával, Zsuzsannával. Nyolc gyermekük született, de csak egy volt fiú, aki 1 éves korában meghalt. A lányok közül öten mentek férjhez, a többi kisgyermekként, himlőben hunyt el. Így bizton állíthatjuk, hogy a ráckevei ág fi ágon kihalt.

Csuthy Zsuzsanna 1828. február 19-én ment feleségül Tóth József és Ladányi Éva fiához, Istvánhoz, aki molnár volt Szigetszentmiklóson. Ettől kezdve a család Szigetszentmiklóson követhető nyomon. Tíz gyermekük született, ezek közül két fiú, akiknek életútja, még további kutatást igényel. Négy lány érte meg a felnőtt kort és férjhez is mentek:

Tóth Zsófia + Török Benjamin (Szigetszentmiklós, 1856. december 3.). Az ő lányuk Török Krisztina férjhez ment Szabó Gy. Jánoshoz (Szigetszentmiklós, 1879. szeptember 21.). Hét gyermekük születése található meg a szigetszentmiklósi református anyakönyvben. Az állami anyakönyvekben még újabb gyermekek születései vannak bejegyezve, ill. további sorsuk is nyomon követhető.

Tóth Krisztina + Ürögi István ráckevei molnár (Szigetszentmiklós, 1860. január 9.). Nyolc gyermekük közül három meghalt, hármat nem sikerült nyomon követni: Ürögi István + Márki Mária (Ráckeve, 1892. február 9.), Ürögi Etelka + Borbély Miklós (Ráckeve, 1891. február 8.)

Tóth Eszter + Kontha András özv. (Szigetszentmiklós, 1865. november 22.). Mivel a házasságkötési bejegyzésből nem derül ki, hogy a férj mely településen volt földműves, a kutatásunk ezen család követésére eddig nem járt eredménnyel.

Tóth Etelka + Fodor István (Szigetszentmiklós, 1867. január 8.). Tíz gyermekük született, de csupán két lány házassági bejegyzése található meg a református anyakönyvben, a többi már valószínűleg átnyúlik az állami anyakönyvezésbe, ami még további kutatást igényel. Fodor Krisztina Simon Sándorhoz ment feleségül (Szigetszentmiklós, 1891. január 11.), Fodor Juliannát pedig Seregély Antal vette feleségül (Szigetszentmiklós, 1895. március 27.). Antal Kiskunlacházán született és lakott, minden bizonnyal ott is telepedett le családjával.

Csuthy Eszter kétszer ment férjhez. Először Pénzes Mihály és Szepesi Judit fiához, Ns. Pénzes Péter kőműveshez, 1828. május 15-én, Ráckeven. Egy gyermekük, Pénzes Borbála sorsáról nem sikerült adatokat találni. Második férje Zágoni (Zágony) József, 1844. június 30-én vette feleségül Ráckeven. A házassági bejegyzés szerint tassi lakos, de elképzelhető, hogy nem ott született, mivel a neve nem található meg az ottani anyakönyvben, pedig a Zágoni (Zágony, Zágonyi) név gyakori.

Csuthy Zsófia, dobozi Ns. Sente Jánoshoz ment feleségül Ráckeven 1831. február 1-én. Semmi adatunk nincs róluk. Feltehetően a férj korán elhunyt, mert Zsófia, másodszor is házasságot kötött, 1834. november 26-án Ráckeven, Ns. Vásárhelyi Nagy János csizmadia mesterrel. Kilenc gyermekük született, kettő gyermekként meghalt. Ketten megházasodtak, a többiről nincs információ. Vásárhelyi Nagy Ambrus Borbély Borbálát vette el (Ráckeve, 1876. november 22.), Vásárhelyi Nagy Borbála pedig Krivasch Ferenc, csehországi születésű római katolikus, pesti bérkocsis mesterhez ment feleségül (Ráckeve, 1869. szeptember 8.)

Csuthy Julianna, Fazekas József ráckevei földművessel kötött házasságot, 1832. november 10-én. Hat gyermekük közül, egynek a további sorsáról van csak adatunk. Fazekas Julianna Rózsa Sándor felesége lett (Ráckeve, 1866. január 18.).

Csuthy Krisztina, Ürögi János és Kudar Zsuzsanna fiával, Illéssel lépett házasságra Ráckeven, 1841. január 21-én. Szomorú sorsú család, mivel tizenkét gyermekük közül hét, a keresztséget sem érte meg. Négy, 1 éves kora előtt hunyt el. Csupán egyetlen gyermekükről, Krisztináról nincs semmilyen további adatunk.

Köttetik még néhány házasság Ráckeven, de ők a dobozi „főághoz” csatlakoztathatók, melyre az elkövetkezőkben térünk ki. Ilyen bejegyzés például Csuthy Lajos és bodméri Ns. Horváth Sándor és Órsi Nagy Eszter lányának, az akkor már özvegy Krisztinának 1853. március 16-i házassága is. Édesanyja, Varga Anna második házassága¹⁰ révén a Ráckeven nevelkedő Lajos, azonban Dobozon született. Atyja Ns. Csuthy Benjamin, Alcsuti Csuthy Mihály és Dötzi Krisztina fia, volt, aki fiatalon hunyt

---

¹⁰ Ráckevei Fejes Károlyhoz ment feleségül.

el. Csuthy Lajos szintén korán, tüdővészben halt meg, házassága még egy évig sem tartott. Gyermekéről nincs adatunk.

Források:

Fejér Megyei Levéltár (FML)

IV. A 72. Fejér Vármegye nemességi iratai

b.) Nemességi iratok 175-176-177. Csuthy 1756-1838.

Anyakönyvi adatok:

Magyar Országos Levéltár (MOL) Filmtára

Ráckeve   A 765-766

Szigetszentmiklós   A 798-800

Felhasznált irodalom:

Schneider, M. 1935: Fejérmegyei nemes családok. Székesfehérvár.

Buday Péter:

A rajeci és sujai Uhliarik család nemességének legkorábbi bizonyítékai

E helyen szeretném megköszönni a „Családban marad“ szerkesztőinek, hogy lehetőséget és helyet nyújtottak e rövid beszámoló publikálásához, melyben - ahogy azt a cím is elárulja – egy (volt) észak-magyarországi kisnemesi család történetének legrégebb forrásaira akarunk rámutatni. A levéltári kutatás mely Nagybiccsén (Bytča) folyt 2008-ban kezdődött és 2009 novemberében zárult le. Kiindulópontját a Nagy Iván művében közölt információk alkották. Nagy szerint a címerlevelet 1655-ben Uhliarik János és György szerezte III. Ferdinándtól. A család nemessége a következő évben lett kihirdetve. A szerző hozzáteszi, hogy tagjai Rajecen és Suján kívül Kő-Porubán (Kamenná Poruba) és a Nyitra megyei Bajnocskán (Bajnočka) is éltek. A család egyik ága „Hricsovszky“ néven volt ismert.

Annak ellenére, hogy a nemességet bizonyító primer források már nem állnak rendelkezésünkre, a levéltári munka folyamán sikerült a Nagy által felhozott adatokat másodlagos jellegű anyagok segítségével alátámasztanunk. A sors iróniájának mondható, hogy Trencsén megye legrégebb kongregációs jegyzőkönyvei 1656 elejével érnek véget. Így az Uhliarikok nemességének legkorábbi bizonyítékát az 1658-as megyei taxális összeírásban lelhetjük. Itt az armalisták kategóriája alatt említve vannak Uhliarik alias Hricsovszky György (Rajecen), ill. Uhliarik alias Hricsovszky Márton és János (?) Suján. Feltételezhetjük, hogy János és György személye megegyezik a három évvel korábbi adományozottakéval.

A megye első fennmaradt, 1725-ös nemesi lajstromában olvashatjuk, hogy Hricsovszky aliter Uhliarik (!) György, János és Miklós felmutatták azt a címerlevelet, melyet György, Márton és András kaptak Ferdinánd császártól és mely a 24. sz. alatt lett 1656-ban kihirdetve Trencsén megye közönsége előtt. A Hricsovszky/Uhliarik kisnemesi család tehát az armalisták csoportjába tartozott. A szakirodalom „taxális“ nemesekként is számon tartja őket, minek oka abban rejlik, hogy már 1596-tól kezdve kötelesek voltak adót (taxát) fizetni az illetékes megyének. Az armalisták ugyan címerlevelet és személyi

szabadságot nyertek a királytól, ehhez azonban nem járult földadomány. Érdekesképpen tegyük hozzá, hogy az 1669-es adóösszeírásban csak „Hricsovszky“ vezetéknevvel fordulnak elő a család férfi tagjai Márton és Pál Rajecen, ill. György testvéreivel közösen Suján.

A rajeci anyakönyvek, valamint a fentebb már említett nemesi lajstrom tanúsága szerint a „Hricsovszky“ vezetéknev még a 18. század első negyedében is általánosan használatban volt a kutatott családdal kapcsolatban. Valamivel később – mivel az Uhliarikok esetében rendkívül népes családról van szó - az egyik ág megkülönböztetésére szolgált.

A Csernyan, Mikó, Gombár, Szatranszky, Palkech vagy Bittsánszky előnévvel jelölt Uhliarik család a 18. században a rajeci és sujai „fészken“ kívül már Kő-Porubán, Klacsánban (Kľačany), Nagy-Csernán (Veľká Čierna) és Facskón (Fačkov) is jelen volt. Csak a 18. század második felében telepedtek meg Frivaldon is, ill. a Trsztyenna nevű majorban, mely mára egybeolvadt a településsel. Ez azzal a ténnyel igazolható, hogy 1777 előtt a frivaldi matrikákban nem fordul elő egyetlen, a családdal összefüggő bejegyzés sem. Az Uhliarikok a helyi Frivaldszky, Sujánszky és Huljak családokkal kerültek rokoni kapcsolatba.

Nem kizárható annak a lehetősége, hogy az Uhliarikok a Hricsovszky soltész család leszármazottai. (Jegyezzük meg hogy nem azonos az Uhliar, ugyancsak Trencsén megyei nemesi famíliával) Nemességüket valószínűleg katonai szolgálataikért kapták.

Levéltári források:

MV SR – Štátny archív Bytča:

Pars. Prothocolli Cottus. Trenchiniensi Annorum 1654-1655. Levéltári jelzet: FKP VI-XII, i. sz. 143-149.

Limitatio Nobilis 1658. Fond Trenčianska župa – I (a következőkben mint TŽ – I), taxálne spisy 1573-1687.

Regestum ... 1669. TŽ - I, taxálne spisy 1573-1687.

Regestum Investigatorum Armalites et Susceptor Nobilium Processus Superiori ...–
1725. TŽ - I, súpisy šľachty 1725-1747.

Conscriptis Nobilium 1781. TŽ – I, súpisy šľachty 1748-1801.

*Consignatio Dominorum, Nobilium etc....*1788. TŽ – I, súpisy šľachty 1748-1801.

Egyházi (r.k.) anyakönyvek 1674-1891 - Rajec, Suja, Frivald (Rajec, Šuja, Rajecká
Lesná). Zbierka cirkevných matrík.

Irodalom:

Nagy Iván: *Magyarország családai czímerekkel és nemzedékrendi táblákkal*. XI.
Pest 1865, 369-371.

Pongrácz Denis a kol.: *Heraldicko-genealogický lexikón. Šľachta bratislavskej
stolice*. Bratislava 2006, 10-11.

Web:

<http://nfo.arcanum.hu/moldigidat/opt/a090615.htm?v=moldigidat&a=start&a1=>

Forráskutatás

A verebélyi és szentgyörgyi érseki szék predialista fondja I. –

Az első 5(a) doboz leltára

A verebélyi és szentgyörgyi érseki szék predialista vonatkozású iratanyaga¹¹ ma Nyitraivánkán az állami levéltárban található. A fond feldolgozatlan, pontosabban fogalmazva kétszer is félbemaradt a feldolgozása. Emiatt a most közreadott iratleltár azon dobozokra vonatkozik, melyekben a peres ügyek (a) foglaltatnak. Ezek már korábban rendezve voltak, az egyes ügyek külön számozott fedlapokat kaptak.

Nem célunk a fond átrendezése, sem a teljes feldolgozása, csupán röviden ismertetni szeretnénk az itt található a szék életének kutatása szempontjából értékes iratanyagot. A peres ügyeknél nem térünk ki a bennük foglalt mellékletek minőségére (tanúvallomások, végrendeletek, genealógiák stb.), sem az iratok állapotára. A korábbi számozásokat és a pereskedés tárgyát úgyszintén nem tüntetjük fel. Megadjuk azonban az utolsó rendezés (jelenlegi állapot) során kapott aktaszámukat, több időpont esetén a fedőlapon szereplő dátumot és tárgyalási helyszínt, ill. a pereskedő feleket. Ez ugyanis az, ami a családfakutatók szempontjából elsődleges támpont lehet a vizsgálatukhoz. Természetesen az egyes iratokban számtalan más családra vonatkozó adat is előfordulhat, amelyekre kitérni csak a teljes iratanyag feldolgozása után adódhatna alkalom.

A neveket a keresetőség érdekében egységesen írtuk, nem az eredeti formában, mégha az egy ügyiraton belül nem is tért el, ami egyébként ritkaságnak számít. Az ügyiratok hivatalos nyelve latin, de a mellékletek túlnyomó többsége magyarul íródott. Hivatalos esetekben latinul, tanúvallomások esetén szlovákul, elvértve pedig németül is előfordul egy-egy irat.

---

¹¹ Jelzete: **MV SR - ŠA Nitra**, fond Stolica arcibiskupských predialistov vo Vrábľoch (1186) 1620 – 1851.

1. doboz, 1-40. akta (hiányzik: 25, 28)

a	dátum	b	felperes(ek)	alperes(ek)
1	1765.01.15.	Vr	Bogyó János főügyész	Belohorecz János
2	1766.11.20.	Np	Bogyó János főügyész	Kereky al. Illovay Mária
3	1767.xx.23.	Vr	Bogyó János főügyész	Lüley Mária (Névery Imre)
4	1766.03.09.	Np	Bogyó János főügyész	Zselízi János
5	1776.06.04.	Np	Theodor Sc Severinus piar.	Bogyó András
6	1755.04.26.	Di	György János és László	Koncsek János
7	1763.09.17.	Zs	Bogyó József	Péter al. Rátz Mihály
8	1769.01.10.	Np	Ferenczy Mihály	Ferenczy János
9	1763.03.07.		főügyész	Szedmáky, Luby, Balogh stb.
10	1774.11.09.	Np	Gáspár József	Gáspár Ferenc
11	1781.04.30.	Vr	Matko Pál	Kolleczy Julianna (Jászay)
12	1764.01.26.	Di	Kovács Imre és István	Kovács
13	1764.03.20.	Vr	Krencsey István	Posghay István
14	1774.11.23.	Np	Gáspár József	Gáspár László
15	1773.12.02.	Np	Várady József és András	Gróff András
16	1772.06.16.	Np	Balga Tamás	dicskei Kovács Imre
17	1737.02.25.	Nk	Puskás Katalin (Augusztinyi Illés)	Sinkó Anna, Molnár István
18	1737.09.10.	Np	Puskás Katalin	Lapos Mária (Balogh János)
19	1781.06.18.	Np	kisszörényi Szörény József	id. Veress Ferenc
20	1767.05.19.	Vr	Mészáros András	Mészáros, Komáromy
21	1746.07.15.	Np	Pinke István főügyész	Konta, Csutor, Nemes
22	1763.04.26.	Vr	Kalmár Mihály	Vargha Imre (Figuli Katalin)
23	1732.03.06.	Di	Kivas József	id. Komáromy János
24	1733.03.18.	Zs	Névery Miklós	Jancsovics László
26	1735.03.04.	Di	id. Komáromy József	id. Komáromy Miklós és András
27	1735.03.04.	Di	Névery Imre	Sándor al. Szabó László
29	1730.06.09.	Zs	Csernákoczy Mihály ügy.	ifj. [Kincses] Imre (Nagyszombathy)
30	1730.12.19.	Np	Galik János, Gazdagh (Krupicska)	Mészáros István és András
31	1730.12.19.	Np	Gyárfás Julianna (Gabik János)	Hajnal Gergely
32	1730.12.11.	No	Mócsy Miklós esküdt	Bajhay Márton
33	1724.03.07.	Np	Csabay, György, Huszár, Márkus (Gáll)	Molnár Ferenc
34	1756.02.16.	Nr	Pereszlényi Mihály	Gáspár
35	1763.03.16.	Np	Névery, Vajda	Lüley Mária (özv. Névery)

36	1762.08.25.	Nr	Névery István	Zichy Anna (özv. Illovay József)
37	1737.06.03.	Zs	Sóss János, Nagy János	Vajda (Szabó), Szabó, Sóss
38	1737.05.13.	Np	Csuty István	Zséby Erzsébet (Csuty Ferenc)
39	1737.05.13.	Np	Zséby Erzsébet	Csuty István
40	1737.06.17.	Di	Márkus	Márkus István

2. doboz, 41-80. akta (hiányzik: 50, 61, 78)

41	1777.01.14.	Np	Névery Ferenc	Cziglinyi András (Névery)
42	1778.06.25.	Np	Ujfalussy, Tóth, Bogyó	Biczó Erzsébet (Tóth, Bába)
43	1776.12.09.	Np	Mentler Márton	Póra János
44	1765.06.22.	No	Páll Lídia (özv. Pély István)	Mócsy, Páll, Magyar, Oswald, Horváth Kovács, Peris stb.
45	1769.02.25.	Np	Bogyó János	Kovala Márton
46	1769.12.04.	Zs	Balogh Mihály ügyész	Polyák István
47	1768.09.26.	Vr	Bogyó János	Hustyara Mihály, Verebélyi
48	1776.01.08.	Np	tsöppöni Nagy	Veress (Krizan), Bogyó
49	1774.11.29.	Np	Zimándi (Mányi)	Nagy György
51	1734.03.18.	Di	id. Komáromy János	Komáromy Miklós
52	1734.03.18.	Di	id. Komáromy Miklós	id. Komáromy János
53	1766.12.15.	Nd	Mihálffy György	Csonka Imre
54	1737.02.25.	Ct	Puskás (Augusztinyi)	Lapos Mária (Balogh János)
55	1737.09.11.	Np	Kovács Pál özvegye	Kovács András
56	1737.11.20.	Np	Taszáry Ilona	Turcsányi József (Bogyó)
57	1737.11.27.	Np	Molnár István	Augusztinyi (Puskás)
58	1737.06.03.	Zs	Juhász Katalin (Sós)	Kerny István, Szombat
59	1775.12.04.	Np	Mentler Márton	Pura János
60	1777.09.01.	Np	id. Szántó Adalbert	Névery Anna (Pernits István)
62	1780.09.25.	Np	kissz. Szörényi József	id. Veress Ferenc
63	1772.05.04.	Fv	reglicei Luzsinszky László, Kazy, Vass	Szlávy Pál ügyész
64	1780.08.21.	Np	kissz. Szörényi József	id. Veress Ferenc
65	1734.03.18.	Di	id. Komáromy János	Komáromy, Barthus
66	1737.06.17.	Di	Cserebó Erzsébet (Horhy)	Cserebó Péter
67	1762.02.08.	Gs	Monoszlay Imre	Szabados, Krajcsy, Isold stb.
68	1775.06.16.	Np	Rabcsek András	Rusicska Borbála (Rabcsek)
69	1734.03.18.	Di	id. Komáromy János	Komáromy András és Miklós
70			pani Török György	gimesi Bartha István
71	1694.05.04.	Nr	Pereszlényi, Kovács, Hajnal, Jancsovics, Török	Tóth Márton

72	1775.01.30.	Zs	Balogh Mihály ügyész	Zsoldos József
73	1734.03.22.		Vörös István (Pura)	Boncz, Cserbok, Csiba
74	1701.06.13.	Gn	Iván Katalin (Hanghay)	Hanghay Adalbert
75	1703.07.04.	Vr	Vass Miklós	Cserebó, Tóth, Gazdag stb.
76	1737.11.20.	Np	Pomtár Zsófia (özv. Puskás Ádám)	Lapos Mária (Balogh János), Sinkó Anna, Molnár István
77	1739.09.10.	Np	Lapos Mária (Balogh)	Puskás Katalin (Augusztinyi)
79	1737.01.14.	Np	Burza Tamás	Burza István, Tamás, Mária
80	1737.05.24.	Np	Dezső Katalin (Burza)	Burza István, Tamás, Mária

3. doboz, 81-120. akta

81	1737	Np	Bazsik Tamás	Bogdán, Vladár
82	1737.05.13.	Np	Csuty Ferenc	Csuty István
83	1733.06.02.	Nk	Varga István	Horhy István és László
84	1731.06.20.	Np	Ferenczy Imre	Molnár
85	1764.02.22.	Np	Mihálffy György	Csonka István
86	1737.06.03.	Zs	Márkus István	Vajda, Szabó, Sóss
87	1737.06.03.	Zs	Nagy Ferenc és János	Várady Miklós
88	1737.03.21.	Np	Nagy Mihály, Gáll János	Juhász Mihály
89	1776.05.06.	Vr	Kernyi Mihály és Péter	Kernyi Pál
90	1776.05.06.	Vr	Kernyi Mihály és Péter	Kernyi Mihály
91	1774.05.20.	Np	Konstantzy György	Csuty Márton
92	1775.05.17.	Zs	Gáll Antal	Tajnay Farkas, Gáll György
93	1775.12.05.	Di	Varga Rozália	Varga István, Csekey
94	1777.01.16.	Np	Závody József	Jankovich Mátyás
95	1773.12.02.	Np	zsidó [Jankecz]	Horhy István
96	1773.02.18.	Np	Závodszy István	Horhy László, Nagy Mária
97	1779.04.28.	Np	Óváry Borbála	Nagy Mária (Horhy)
98	1766.12.04.	Tk	Molnár Ferenc	Vámosy György
99	1778.09.03.	Np	Hangyás Mihály	Novák István
100	1777.09.04.	Np	Klain Rozália (Bukovszky)	Bukovszky al. Takács János
101	1778.06.01.	Nr	Gáspár József	Gáspár Mihály, Ferenc, László
102	1766.12.04.	Tk	Molnár Ferenc	Vámosy György, László
103	1760.06.18.	Zs	Szögedy Terézia (Balogh)	Balogh Mihály
104	1774.06.16.		Farkas László	Gróff András, Pallya Mária
105	1782.09.03.	Np	Jabloniczky Antal, Czigler Klára	Horhy István
106	1779.12.02.	Np	Orgonás András	Szántó Adalbert
107	1779.01.11.	Np	Kósa, jakabházai Saller	Novák István, Komáromy

108	1779.06.17.	Np	Nagy Mária	Cserebó Károly
109	1760.06.18.	Zs	Szögedy Terézia (Balogh)	Nagy Antal
110	1778.06.01.	Nr	Gáspár József	Gáspár Mihály, Ferenc, László
111	1774.03.14.	Np	Rabcsek, Fazekas, Polyák	id. Szabó Péter
112	1776.11.14.	Np	piaristák, Jankovics	Jankovics Antal
113	1781.06.19.	Np	ifj. Hagara Ferenc	Gróff Ádám, Pallya Judit
114	1732.06.05.	Zs	Kernyi	Fury István, Kernyi Katalin
115	1731.12.03.	Np	Csiffáry János	Gazy Ferenc
116	1731.09.03.	Nk	Bíró Miklós	Berecz János
117	1731.04.15.	Vr	Varga István	Fodor László
118	1731.01.08.	Sz	Jósa, Menyhárt	Móczár, Kiss
119	1732.03.27.	Vr	Csekes Sarolta	Varga István
120	1731.01.31.	Nk	ifj. Sötéth Ferenc	Bogyó Ádám

4. doboz, 121-158. akta (hiányzik: 129, 159-160)

121	1731.12.03.	Np	Csiffáry János	Ács, Mihály, Tóth, Galbavy
122	1731.11.26.	No	id. Szúnyogh István	Konta Gergely
123	1730.09.19.	Nr	Névery Ádám, Miklós, István	Névery László
124	1730.06.05.	Np	Szántó István	Vass Ferenc
125	1730.06.30.		Lök Erzsébet (Gáll János)	Gáll László
126	1734.02.22.	Nc	Bokros István	Piko András, Berecz István
127	1731.05.03.	Nr	id. Gáspár László	Beliczay, Sötéth, Farkas
128	1732		Nehéz Jakab	Kovács Ádám
130	1776.08.30.	Np	Gáspár József	Erdődy Mihály
131	1776.11.12.	Np	Závody József	Jankovics Mátyás
132	1773.09.06.	Zs	Svotta Dömötör	Micslovics János, Muszka
133	1774.08.29.	Np	Komáromy Ferenc, József	Komáromy János
134	1776.05.06.	Vr	Várady János	Kuregy Imre
135	1775.05.17.	Zs	Fehér Miklós	Jankovics Antal, Mátyás
136	1770.05.28.	Vr	Balás János	Burbuli al. Vastag György
137	1775.01.09.	Nr	Endrődy Ferenc	Gáspár József
138	1775.05.17.	Zs	Sztankovics György	Jankovics Antal
139	1775.12.05.	Di	Hugó László	Komáromy János
140	1772.03.23.	Nl	Szántó Lajos	Jankovics Mátyás
141	1778.09.04.	Np	Gáspár József	Miskovszky Mária (Gáspár)
142	1772.09.24.	Nr	Pereszlényi János	Tapolcsányi Éva (Pereszlényi)
143	1759.02.06.	Vr	Sándor Antal	Névery Imre
144	1776.11.26.	Np	Rabcsek, Polyák, Fazekas	id. Szabó Péter

145	1775.12.05.	Di	Alföldy Miklós	Jankovics Mátyás
146	1773.11.22.	Tk	Csatay János, Sámuel	Burbulati György
147	1773.09.06.	Zs	Komáromy József, Ferenc	Komáromy János
148	1730.09.04.	Np	Kövér Erzséber (Zsigárdy Pál)	Sóky Anna, Kövér Ferenc
149	1755.06.05.	Vr	Hajnal Mihály	Varga Imre
150	1759.01.18.	Di	Huszár András	Huszár Katalin (Benda)
151	1757.12.05.	Vr	Németh Mihály	Varsányi, Hodossy, Kiss
152	1759.06.19.	Nc	Mihály Erzsébet (Piko)	Piko István
153	1755.06.02.	Nk	Varga István és Imre	Vajk Mihály és Miklós
154	1739.04.13.	Tk	id. Veres István	Kövér, Vámosy, Boncz
155	1760.03.10.	Nc	Hrabovszky Antal ügyész	Bokros, Kecskeméthy
156	1748.09.27.	Zs	Belay Mátyás	Kernyi Pál
157	1730.03.14.	Np	id. Belay István	Varsányi László
158	1730.03.14.	Np	Pallya János	Kolárovcics, Pinka

5. doboz, 161-210. akta (hiányzik: 175-176, 178, 195)

161	1768.02.29.	Nr	Desericzky Krisztina (özv. ifj. Gáspár László)	Gáspár Mihály
162	1768.09.22.	Np	Farkas Márton	Darócz Mária (özv. Farkas)
163	1760.04.21.	Nk	Ernyey Lázár fisk. Bars	Tóth János
164	1748.02.22.	Zs	Fehér Pál	Bélay Mátyás (Kouraczky)
165	1730.06.16.	Np	Bíró Miklós	Ferenczy András
166	1743.02.21.	Nr	br. köpösdi Tolvay János	Desericzky Katalin, Trozonyi, Kozáry
167	1732.07.07.	Di	Tyúkos János	Augusztinyi Illés (Puskás)
168	1757.12.02.	Tk	Kövér Borbála (Vámosy)	id. Kántor Ferenc
169	1740.06.14.	Np	verebélyi fisk.	Augusztinyi, Király, Gyepes, Turcsányi
170	1755.05.13.	Vr	felsőköröskényi Ernyey István fisk.	Vass Mihály és Miklós, Kovács, Kontill, Fodor
171	1730.09.25.	Np	Ferenczy Imre	id. Pallya János
172	1731.01.26.	Np	Ferenczy Mária, Erzsébet (Hencze), Pallya Ferenc	Lestyánszky Erzsébet (özv. id. Ferenczy János)
173	1730.06.30.	Zs	Márkus Pál	Gáll László
174	1737.10.26.	Zs	szigetgyarmati Gáll László	Gáll János (Lök Erzsébet)
177	1731.06.20.	Np	Balogh István és János	Csuty Ferenc és István
179	1759.09.03.	Hg	Gegő Mátyás	Trozonyi János és Antal
180	1730.12.29.		Sikos Mihály	Gáll László
181	1736.06.18.	Np	Deák Mihály, Iszay Miklós (Dorogh)	ifj. Kollárovcics János, Turcsányi, Blaskovics

182	1726.05.28.	Np	Varsányi Mihály	Balogh János és István
183	1732.08.27.	Np	Varsányi Mihály	Balogh János és István
184	1732.06.16.	Nr	Gáspár Ádám és András	id. és ifj. Gáspár László
185	1730.12.19.	Np	Lüley János	Bartha András
186	1726.12.18.	Nk	Bogyó András	Bokros István (Hires Judit)
187	1730.03.27.	Vr	Mészáros Mihály, Márkus	id. Nagy János és András
188	1730.12.18.	Np	Varsányi András	Ferenczy Imre
189	1730.12.18.	Np	id. Varsányi Mihály	Pallya Ferenc
190	1726.05.28.	Np	Balogh István és János	Varsányi Mihály és János
191	1727.12.15.	Vr	Mednyánszky de Megyes	Tyúkos János
192	1772.05.11.	Zs	Szántó Lajos	Jankovics Mátyás
193	1730.06.30.		Sikos Mihály	Gáll László
194	1726.12.14.	Vr	Skarlec alias Váczy Anna	Csekes (Váczy al. Skarlec)
196	1727.08.21.	Nd	Kosztolányi Márton/ Jakab	Csonka Gergely
197	1739.05.25.	Np	Csiffáry János	Mréna János
198	1713?03.30	Nr	Bukovinszky Ferenc	ifj. Névery Imre
199	1733.06.18.	Zs	Majthényi Márton, Mészáros Anna	
200	1739.01.19.	Np	Legáth Anna (özv. Szabó)	Csuty István és György
201	1731.02.14.	Nr	Erdődy András	Huszár Márton
202	1734.01.20.		Zádory, Puskás	Augusztinyi (?)
203	1732.03.06.	Di	Kovács Imre	Komáromy Imre
204	1732.04.24.	Nd	Hauri Erzsébet (özv. Exl Jakab, Schik Jakab)	Csonka Gergely
205	1732.03.06.	Di	dicskei Kovács Imre	ifj. Komáromy János
206	1732.03.06.	Di	id. Komáromy András	Kovács Ádám
207	1730.03.27.	Vr	Mészáros, Ménlous (?)	Érdy Ferenc (Molnár Ilona), Vargha János, Keryi
208	1730.05.08.	Vr	Bossányi Mária (özv. Ordódy, Kellio)	Varsányi, Kitka, Nagy, Galbavy, Szántó stb.
209	1734.04.05.	Nd	Kosztolányi Márton	Csonka Gergely
210	1734.05.20.	Tk	Sóky Anna (Kövér)	id. Veres István

rövidítések: a – akta száma; b – helység; Ct – Cétény; Di – Dicske; Fv – Felsőgaramveszele; Gn – Garamnémeti; Gs – Garamszőlős; Hg – Hont-füzesgyarmat, Nc – Nagycétény; Nd – Naszvad; Nk – Nyitranagyker; Nl – Nagyölvéd; No – Nemesoroszi; Np – Nemespann; Nr – Néver; Sz – Szőgyén; Tk – Tardoskedd; Vr – Verebély; Zs – Zsitvagyarmat

Források

A martosi Morotz család romlása –

Adatok a hadak pusztításairól a 17. században

Ezen kordokumentum is a már korábban említett Residua Fragmenta¹² iratkönyvbe van befűzve. Leszármazási adatokkal szolgál a komáromi járásban található Martos (szlovákul Martovce) községből származó Morotz családhoz. Az egykor viszonylag gazdag család javai a török háborúkban sorozatosan elvesztek és emiatt (?) igazolniuk kellett még a nemességüket is. Erre Komárom vármegyében került sor 1697-1698-ban¹³.

A család sorsa szomorú példája a török kiűzése előtti romlásnak és pusztulásnak a Felvidék 17. századi magyarlakta végvári határvidékén. A levelük valószínűleg azért kerülhetett ezen predialista iratgyűjteménybe, mivel Martos az Esztergomi érsekség tulajdona volt.

Felhasznált irodalom:

Alapi, Gy. 1911: Komárom vármegye nemes családai. Komárom.

Kempelen, B. 1911-1932: Magyar nemes családok I-XI. Budapest.

Nagy, I. 1857-1868: Magyarország családai címerekkel és nemzékrendi táblákkal I-XII. Pest.

Szluha, M. 2003: Nyitra vármegye nemes családai I-II. Martonvásár.

---

¹² **MV SR - ŠA Nitra**, fond Stolica arcibiskupských predialistov vo Vrábľoch (1186) 1620 - 1851 – a továbbiakban csak **SAP**, jelöletlen doboz 1698-1700, 183-186. oldal.

¹³ **Kempelen** VII, 280; **Alapi** 1911, 17, 46, 104 tanúvallomás, 160 igazolás, 236 bizonyáglevél; **Szluha** 2003, 161; egyelőre nem tudni hogy a **Nagy** Ivánnál (VII, 566) közölt Komárom vármegyei ág hogyan kapcsolódhatna ezen családtagokhoz.

-irat kezdete-

H.

Tekintetes Nemes Commissio.

Uraságtokk s kgltekk akarván alázatossan tudtára ad-

nunk; hogj mi Martosi Morotz János és Morotz István
Morotz Benedek és Morotz Tamás fiai, kikk is édes
Attyok volt Morotz Mátyás, kinek az ő keresetiből mi
reank unokákra ne sok maradt á sok keserves hábo-
ruságok miatt, Elsőbennis az Esztergami és Váci Tör-
rökök fel jövételek miatt, mert négy száz ménesbéli
lovait el hajtván oda vesztenek mind azon lovak s ma-
ga szegény meg nevezett Atyánk hamis árultatás mi-
att rabságra esvén harmad magával, kéntelenítettett
mind magát s mind penig társait bizonyos számu sartzo
ki szabadítani, ugjan Esztergami és Váci Törökök ujjob-
banis fel jövéni gulyabéli marháit is el hajtották az
mellyeketis bizonyos számu pénzeken váltott ki á Pogán-
ságk kezeiből és ugjan azon esztendőben takarmánnya
ne lévén á Tsalloközben be hajtván marháit á nagy
árvizek miatt mind ott vesztenek; Azért mi reánk felljeb
emlitett unokákra szegény Eőregh Atyánk javaiból
Armalis es Donationalis leveleinken kívül semmi sem
maradt á midőn eő Felsége hadai jöttek ugjmint [Gon]-
zaga és Montécuculi á kik miatt is marhainkból sőt
még ruháinkból is keserves károkat szenvedtünk végre pe-
niglen mikor Ersek-ujvar Pagány keze esett vala akkor
is minde javaink csakne életünkkel el vészett annak utanna
á mikor 1683ban á Török Armadia Bacs alatt megh-
verettetett volna eő Felsége hadaitul kiváltkeppen penig
á Lengyel vitézek nyomokban jövéni szorultunk volt

á Matyus földén edgj SzenPéter nevű faluban á hol
már minde javaink véghképpe el vesztenek miattok.

-harmadik oldal-

Nagtokk és Uraságtokk
alázatos szolgálai maradunk
szegény Martosi Morotz
fámiliák.

Morotz János és
Morotz Istvány. [mp]

-negyedik oldal-

Nasgtokk
ez alázatos [su]
plicationk
[mp]

A verebélyi és szentgyörgyi érseki szék által jegyzőkönyvezett tanúvallomások I.¹⁴

Új sorozatot kívánunk útjára indítani, melyben fel kívánjuk dolgozni a verebélyi és szentgyörgyi székben tárgyalt peres ügyek tanúvallomásait. Eddigi tudomásunk szerint három doboznyi elkülönített iratanyag alkotja ezen gyűjtemény törzsanyagát (559-ig számozott iratok). A további az egész fondban elszórt dokumentumokat és a peres iratokba foglalt, meglévő kihallgatásokat nem számolva. Ezen utóbbiakat nem kívánjuk egyelőre feldolgozni, csupán ezen külön gyűjtött forrásanyagot. Elkülönítésük pontos oka nem ismert, feltételezésekbe pedig a feldolgozás befejezte előtt biztosan nem kívánunk bocsátkozni.

A hosszú folyamat lezárulta után szeretnénk majd közreadni a leltárt, pontos mutatókkal ellátva és az iratanyag forrásértékét is kielemezve. Az ismert periratok alapján, amennyiben lehetséges megpróbáljuk beazonosítani mely perekhez tartozhattak eredetileg a kérdéses tanúkihallgatások.

A tanúkihallgatások elsődleges történeti források a perek megértéséhez és egyben fontos genealógiai források is, hiszen a rövid latin bevezetések (eljáró tisztviselők nevei) és a kérdőpontok után általában közlik a tanúk lakhelyét, életkorát és az esetleges egyéb kiegészítő információkat is (nők esetében például a családi állapotukat).

A perek tanulmányozásával helytörténeti adatokat nyerhetünk a szék falvairól a 17. század végétől egészen a 19. század közepéig, ill. bepillantunk a szék mindennapi életébe és hivatali szerkezetébe is.

---

¹⁴ **MV SR - ŠA Nitra**, fond **SAP**, 40. dobozzal kezdődően; Megelőzve a sorozat indítását, az előző számban már közreadtuk az egyik tanúvallomást, lásd **Csal. mar.** 2009/1, 26-28.

1. 1751 Elszórt adatok Nagycétény lakosságáról - Vályi Péter contra Tajnay Farkas “boros ügye”

A tanúkihallgatások egy Vályi Péter által indított kártérítési pereskedésre vonatkoznak, melyek szerint Tajnay Farkas az elhunyt Németi János előző 1750. évi számadására hivatkozva kihúzatott a pincéjéből 12 akó bort.

Az irat betekintést nyújt a 18. századi cétényi tisztségviselők és lakosok névsorába. A meglévő irat annak ellenére hogy hiányos, részben ismétli önmagát, első két oldala másolatban is folytatódik a rákövetkezőkön.

-irat kezdete-

I.

Anno 1751 Die 14a Mens 9bris in Possione

Curiali Nemes Pan ad I. Sedes de Verebell
et Sancto Georgio Spectan et pertinen virtute
Judriae Comissionis Splis ac Perillustris Dni
Emerici Ordody de Lieszko pfatarum Incly
tarum Sedium Or V.Comitis ac ad Ju-
stantiam Perillustris ac Grosi Dni Pe-
tri Vali, et Conthoralis suae Dnaonis
N. Dnae Catharinae Puskas, peracta est
Testium Inquisitio per Nos infra scriptos
Judlium et Jurassorem, Secundum inferius
apposita De utri puncta.

De eo utrum

Imo Tudgyaé láttaé hallottaé á vagy jelen volti
á Tanú hogy Anno modo Currente 1751
die vero 5a Men 9br Nemzetes és Vzleő

Tajnaj Farkas uram Verebeli Tisztartó
nem tudatik mitől Viseltetvén Nemzetes
és Vzeő Váli Peter Uramnak hatalma
súl Csetenyiekkal az 12 ket akó mostani
Termisi Borát ki húzattatta, azt alitván
hogy az tavali Tisztartónak ratioiban ta-
lálta föl hogy Contrabontos 14 ako bor
talaltatot tavali esztendőben, azért azonnal
Parancsolta Kratki György nevő Tildi
Korcsmarosnak, hogy menne Parancsolna, megh
azt Désmasoknak hogy húznakki azon 14
ako ptensive Contrabontos bort.

2do Tudgya aztis es jelen volté á midőn hatalma
sul p designált Instans uram Borát ki
huzattatta es hanyan voltak, és kicsodák
nevezeth szerint vallya megh az Tanú

-második oldal-

†.

az Tanú, nem de nem 20 voltak es jelesül

Stiglicz Joseph, Hatala Antal Dézmasok,
es ket Hajdu Polyák András, Vargha
Mihály, nem külömben Czetenyi Notarius
Bebeny Ferencz, mas Czetenyi lakosokkal
s Jobbagyokkal ugy mint Gunis Mihályal
Szőke Mihalal, Matyo Andrassal Jocsik
Janossal, Benyak Janossal, Magyar Istvan
nyal, Sustor Istvannyal Gug Janossal,
Kosa Istvannyal, Hegedős Ferenczel,
Hegedős Jánossal Urbán Györgyel, Balás

Miklossal, Kujon Mihallal, Hudoba

Mihallal,

Primus Testis Nobilis Nicolaus Palya degens in
Possione Curiali Nemes Pan Annorum Circiter
54 deposito pviae juramento fatetur ad 1mum
De utrumban Specificalt Napon Nemes Pányi
Uraimek az kiknek szöllejek Vagyon, az N.
Csetenyi hatarban vagy is szöllő hegyen Tisz
tarto Uramot Mostanit Nemzetes Vzleő Taj
naj uramot akarván megh keresnyi á Portio
nak defalcatioja eránt, amint Tttés Nemes
Nyitra Vargyeben Statutumát Vették volt, Titu
lalt Tisztarto Uramot találtak, már kocsin
[ült] az Czeteni mél útban, az Determina
tiot megh mutatván vagy is Statutumát
Tisztarto uramnak annak nem engedelmeskedvin
azutan Vali Peter urammal intra discurs
sum őszve kápván, aztat mondotta tilult
Tisztarto uram hogy megh meg holt, Nemeti
János Tisztarto uramnak ratiojban föl ta
lálta tavali 1750dik esztendőben contrabont
talaltatot volna, 14 akoigh, es mingyarast,

-harmadik oldal-

†.

Ao 1751. Die 14va¹⁵ Mensis 9br in Possne Curiali
Nemes Pan ad I. Sedes de Verebell et Sti Georg. [Spectan]
et pertinen virtute judriae Comissionis Splis ac Perill
Dni Emerici Ordodi de Lieszko pfatar Inclytar

---

¹⁵ eredetileg a 18-as szám szerepelt az iratban

Sedium Ordinary VComitis ac ad Justantiam Per
illustris ac Grosi Dni Petri Vali et Conthoralis
suae Donis N. Dnae Catharinae Puskas peracta
est Testium Inqvisitio pernos infra scriptos
Judlium et Jurassorem Secundum inferius
opposita Deeo ur. puncta.

De eo utrum.

1mo Tudgyaé lattaé ~~á~~ vagy hallottae á vagy jelen

voltie á Tanú hogy Ao modo Currente 1751. Die

veró 5ta Mensis 9bris. Nemzetes és Vzlő Tainaj

Farkas ur# nemtudatik mitűl Viseltettvén Nem-

zetes és Vzlő Vály Peter Urk hatalmasúl

Csétenyiekkal ~~ugyamin~~ az 12. akó mostanyi

Termisi Borrát ki húsztak zatatta, azt alét-

ván hogy aztavali Tisztartónak ratióiban ta-

lállta föll hogy Contrabantos 14. akó Bor talál-

tatott, tavali esztendűben, azért azonnal parancsolta Kratky Gyógy

névű Téldy Koresmarosnak, hogy menne Pa-

rancsolna megh az Dézsmásoknak, hogy húsz-

nanak ki azon 14. akó ~~Bort~~ ptensive [contrabdictos] Bort.

#Verebelyi Tisztartó

2do Tudgya é aztis és jelen vólté midűn hatalmasul

p designált Instans ur. Borát ki huzsatatta

és hanyan vóltak, és kicsodák nevezeth

szerént vallya megh az Tanu; nem denem

20. vóltak és jelesül; Stiglincz Josephi, Ha-

tala Antall Dézmasok, és két Hajdu Po-

lyák András, Vargha Mihaly, nem kőlóm-

ben Csétenyi Notarius Bébeny Ferencz [...]

más

-negyedik oldal-

I.

más Czétenyi lakóssokkal s- Jobbagyokkál.

ugymint Guniss Mihálllyal, Szőke Mihálllyal
Matyó Andrással Jocsik Jánossal, Benyak Ja-
nossal, Magyar Istvánnyal, Sustor Istvannyal,
Gúgh. Jánossal, Kósa Istvánnyal, Hegedüs
Ferenczell, Hegedüs Jánossal Úrbán ~~gy~~ Győr
gyel, Baláss Miklóssal Kujon Mihálllyal,
Chudoba Mihályal.

Primus Testis Nobilis Nicolaus Palya Degens in Possione

Curiali Nemes Pan Anor circiter 54 pvio
deposito juramento fatet ad Imum Deutrumb
Specificalt Napon NemesPani uraimék az kiknek
szolejek Vagyon, az N. Csetenyi hatarb vagyis
szöllő hegyen Tisztarto uramot mostanit
nemzetes Vzleo Tajnaj uramot [~~megh...~~]
akarván megh keresnyi aportionak defalca
tioja eránt amint Tttes N. Nyitra [várgy]
Statumat vettik volt, Tttlalt Tisztarto uramot
talalták, mar kocsin űlt az Csetenyi mil útb
az Determinatiót megh mutatvan Vagyis
Statutumot Tisztartó uramnak annak nem enge
delmeskedvén, azutan Vali Peter urammal
intra discursum eőszve kápvan ~~aztat Poron~~
[~~esalta mellette-lévő~~] aztat mondotta Tilulalt
Tisztartó uram hogy megh megholt, Neme
ti Janós Tisztarto uramnak ratiojb
fől talalta tavali 1750dik esztendob
contrabont talaltatot volna 14 akoigh

es mingyarast parancsolta hogy azon
14 ako bor tavali controversiara es contra
bontra huzatassik ki mellette ülvin Tildi
korcsmaros Krathki György nevő Tisztartó
uram Parancsolatyara az kocsiról lesza
loth ment á Dezmasokhoz Fatens uramis [tobük]
kel mentek [fől] á szőlő hegyre.

-ötödik oldal-

†.

Ad 2dum és amidőn á Dézmasok érkeztek az Fatensis
jelen volt, amidőn Instans uraimeknek jól
lehet Tisztartó ur Parancsolt 14 nigyet, de
csak tizenket akot ki huszatak az Dezmasok
akik pediglen ki huzták Dezmas Stiglincz [jelen]
hatala Antal, Tisztartó uram Deákja es
ket hajdu urassagi deutrumb specificalt
hujduk, Csetenyi Notarius Biben Ferencz,
Cseteni Jobagyak gunics mihaly, Szőke János
Matyo Andras, Jocsik Janos, Benák Janos,
Magyar Istvány, Sustor Istvany, Gug
Janos, Kosa Istvany, Hegedos Ferencz, He
gedos Janos, Urban Balaz Miklos, Kujon
Mihaly, Hudoba mihaly ezek reensea
[altak ...]-huszták es szegitt nimelyek
huztak, nimelyek pediglen az oregek rajok
nezték, minyajan jelen voltak Instans
uram és Aszonyom Pinczejenél midőn az bort
ki husztak, az tizen nigy akó bornak pediglen
ki huzasa ugy törtint már amidőn á Dez

mas Stiglicz el vigezte, es az [Portioja kis]
~~mire~~ az birak ki mirettik, az annak
utanna mondotta az Stiglicz, megh Contra
bont vagyon itten tavali esztendobeli 14
akó nekem vagyon Parancsolatom Tisztar
to uramtul huzzatok ki, akik huzztak sokan
voltak fatens uramnak nem anyira obser
valhatta, hanem amint observalta volt
hegedős Bennak, Kosa sokan voltak de
neveikről elfeletkezeth!

2dus Testis N. Volfgangus Szanto degens in Possione
Curiali N. Pan. Annor deposito
pvie corporali juramento fatet ad 1mum nem
volt jelen midon Tisztarto uram Parancsolta
volna Instans uraimek Contra bontra ki hú
zatni hanem masoktul hallotta, hogy Tisztarto
uram Parancsolatyabul esset. De amidón De
utrumb specificalt napon [~~tizenket az borat~~]

-hatodik oldal-

†

borat Pinczejbul ki huszták az Dezmások mostani
esztendob 1751 jelen volt. ad 2dum az Dez
masok Tisztarto uram Parancsolatyara voltak
Stiglicz Joseph, Hatala Antal, Tisztarto uram
Deakja, es ket hajdu urasage Csetenyiek
pediglen akik az bort Pinczebul huzztak Kosa
Istok, [Bodbeli] Jano, az urasagh hajduja is
huzta az Pinczeből az bort Vargha Mihaly nevű
Testes Nobiles Andreas Bogyó, Annor circiter 52dus

Franciscus Balogh, Annor circiter 53um
[et] Adalbertus Szantó, Annor circiter 55
degentes in Possione Curiali Nemes Pan pvio
Corporili deposito juramento fatet [No 1mm]
Deutri punctum mind az hárman jelen
voltak midőn Verebeli Tisztarto uram
az Cseteni jaró mily úttb ülvin az kocsin
azt Poroncsolta hogy megh Instans urai
meknak tavali ~~contrabontha föl~~ eszten
dobeli borbul való tizen nigy akoigh
contrabontha föl [allot] amint boldogult
Nimeti Janos uram szamadasabul ki teczeth
azert Poroncsolta aki mellette űlt az
Tildi korcsmarosnak György nevőnek menyen
és az Dezmasoknak Paracsolya megh, hogy
az 1750dik esztendob circum scribalt
Instans uraimek borát, azért ki huzatassa
amint azon ember elis menvén Fatens urai-
mekis Vali uram Peter Pinczejhez menve
eo kigyelminek jelen litib Tisztarto uram
Parancsolatyara Stiglicz Joseph, es Tisz-
tarto uram Deakja, Instans uramk
es Aszonyomk 12 ako borát ki huztakés
el is vittik az Portiora azon kivől
két akot, három fertalt ad 2dum
az bort pediglen akik az Pinczeből huzták
Hegedős Istok, Gunis Miklos, Kossa Istok,

-tizenkettedik oldal-

H.

[Inqvisitis Dnae] Cathari
nae Puskas

1747

Fas 3 No 244

N 1o

2. 1751 Szüret előtt felvett adósság miatti bordézmálás Nemespannon

Az előző perirathoz kapcsolódik ezen peranyag is, hiszen ez esetben is a cétényi hegyen lévő pincéket dézsmáltatták meg 1750-ben, de ezúttal Vályi Péter maga nyitotta meg pincéit, ezért vizsgálták hogy az elhunyt Németi János dézsmás tisztartó valóban helytelenül járt-e el az előző dézsmáltatáskor.

-irat kezdete-

†.

Primus Testis Nobilis Andreas Bogyo degens in Possio
ne Curiali Nemes Pan Annor circiter 52
pvio deposito juramento fätet. Aztat hallotta
hogj Instans uram és Aszonyom tavali esztendő
[b] szüret előtt alkalmas penzt attakki borra
amintis valamely akót Dezma előtt biszettek
aztöbbsi Dezma után, [a] aztis tudgya hogj azon
pinzen [veth] boraikot nem raktak azon
Pinczeb melyb az magok termise volt
hanem Masik Pinczeb az alsob N. Cseteni

hegyen lévőb, aztis jol tudgya mivel jelen
vult fatens uram Instansok Pinczejnel amidon
az boraikat Désmaltak de seminemő Galiba
nem vult, egyéb hanem az Portio fűzetisre
egy hordo borokat el vittik [~~aze~~] aztis
tudgya hogy #¹⁶ a ~~Désmások~~ mar #¹⁷ ket vagy három
nap mulva, Desmalták az alsó szőlőköt az hol
Instans uram Pinczeje vagyon az melyb pin
zen veth boraj voltak.

2dus Testis N. Michael Fazikas degens in Possione
Curiali Nemes Pan Anno Circiter [38/48 pvio]
deposito jurto fat ad 1mum hallotta hogy In
stans uram és Aszonyom tavali esztendőb megh
szüret előtt alkalmas Pinzt azoknak kikirtek
ki ~~esztottak~~ adttak borra, aztis hallotta hogy
az Pinzen veth borokat az alsó Pinczeb hor
datták.

3a Testis Helena Titka consors Stephani Brin
za ibidem comorans Annor circiter 28
pvio deposito [jurto] fat ad 1m 2dum nihil
ad 3um jol emlikezik Fatens Aszony hogy ta
vali esztendőb adossagb Instans uramk es Aszo
nyomnak megh az Nagy Cseteni Szolló hegy
nek Dismalasa előtt adot egy akó [bortis]
hasonlo képen Ujhéli ~~alias~~ [Györgyis szin]
tén akorib adoth adosságb Instans uramnak es

-második oldal-

---

¹⁶ már amidőn Instans [uraimék] borát, az kozepső Pinczeb megh Désmaltak

¹⁷ annak utanna

I.

Instans uramnak és Aszonyomnak mikor az Fa
tens Aszony atta az Désmalas előtt, aztis
[avallya] hogy tavali esztendőb midőn megh
holt Nemeti János uram Desmalta az
Nagy Csetenyi borokat, bé küldőt Panra
Cseteni embert [Múszos] Nevőt annal volt
erás melyben nevek azokk voltak azok [adosság]
ban Instans urk es Aszonyomk adosságb bort
attak úgy vizgáltak leg elsőb is Instans
Aszonyhoz jött megh nevezet Cseteni ember
tudakozni megh vallotta amint fölül
erva vagyon hogy adot, es kirte azon
Cseteni ember fatens Aszonyt hogy menne
el véle, es kiknek az nevek Nala lévő
lajstromb föl vagyon téve mutatna megh
hol laknak Fatens Aszonyk mas dolga le
ven maga el nem mehetet, hanem Csiszár
Jánosnak az küldötte el azon Cseteni
emberrel és az mutatta megh kiki hol la
kik az regestrumb specificáltak.

4us Testis N. Martinus Csifari ibidem degens
Annor circiter 30 deposito [pviae] jurto
fatet ad 1mum jol tугya az Fatens hogy
Instans uram es Aszonyom tavali 1750[dul]
esztendőb szüret előtt borra ki attak pénzt
alkalmasint, valakik kirtik ha tsak [tapasz]
taltak hogy szőleje volt. ad 2dum nihil
ad 3um Follebb ert tavali esztendob az Fa
tens maga is veth volt, Instans uraimek

tul három forintokat két akó borra, es
meghis atta, mégh az N. Cseteni hegynek
Desmalasa előtt, egy akóját atta az Zsitva
Gyarmati hegyről, első felesiginek jussabul

-harmadik oldal-

I.

De eo Utrum ?

Primo Tudgyaé á vagy hallottaé á bizonsagh: Hogy

~~AO 1751. idqvé Tempore Decimationis vniar Czéteni~~
az elmúlt 1750dik esztendőben Instans uram és Aszonyomék
alkalmas pénzt szűret előtt ki osztvan borra
és amidőn Dezmas uraimék Instans uraimék Pen
czejeknek [levim valani] az Procreatiojokbol jót
az N. Csetenyi hegyen levő középső Pinczeben
lévin megh holt Tisztarto Némiti Janos
uram megh Dézmálta minden Galibanil
kúl megh visgalta az Portio ki fize
tisin kívűl, azomban mind egy harmad nap
vagy negyennap mulván az Dezmasok
uzentek. N. Vali Peter uramnak eo kigyel
minek hogy megh az Cseteni hegyen levő
alsó Pinczebenis volna borra, üzenetekre
Tttulal Vali Peter uram kiment és azon
Pinczetis folnyitotta Dézmasoknak, decla
ralván magat eő kigyelme hogy az nem
az Procreatiobul valo bor, hanem
Pinzek ára amint akor Nevről nevre
megh nevezte kitol mit vetth, es az Dezmas
is konotalta maganak azert valya megh

a bizonyoságh ha tavali esztendőb livő pro
creatio**ból**[...~~gath~~] megh holt Tisztarto Dez
mas uram [tetti] valami galibat és vettei
controversiab azon also Pinczeb livő borokat
2do Vallya megh aztis az bizonyoságh mivel Instans
uram es Aszonyom eő kigyelmek az [Fölső]¹⁸
pinczeb magok szőlejekből Termist Dezma
alla megh marattak ha magok Termisekből
vittettki lé az also Pinczeb melyb rakatták
az [Pinzben] veth borakat.

-negyedik oldal-

I.

~~Andreas Bogyó~~
~~Michael Fazikas,~~
~~Ambrosius Szantó~~
~~Martinus Csifary~~
~~Anna Kájon~~
~~Stephanus Brinza~~
~~Gregorius Ujhely~~

Tudgyaé á vagy hallottaé á Tanú aztis
hogy minek elütte az alsó Pinczékben
lévő Pinzeb vett Borokat harmad circiter
vagy negyed nap alath megh visgáltak
vólna és há [ra] tamadoth vólna hogy
Instans urh alsó pinczétis # vizgáltak

az Dézmások megh

meghi adta vólt az ~~Tanu~~ Bizonyoságh azon
Bort mellyel tartozoth Instans uraimekk

---

¹⁸ Eredetileg középső (?).

-ötödik oldal-

Primus Testis Eg. Franciscus Polyák in Possne Iván-
ka I. Cottui Nitrien degens Anor. cir. 38. Deposi-
to pvio Corporali Juramento fatet ad Deutri
Puncta. [...] Jóll emlekezik az fatens hogy
az ell múlt 1750dik Esztendüben Instans Urak
tul és Aszonyomtúl eö Klktül egy ako Borra
föll vett egy forintott d. 50. mely egy akó
Bort mingyárt ugyan pspecificált Esztendü-
ben ellmúlt Szüretkor az Nagy Czétenyi [hegyen]
Lévü Szülebbüje termésibül mégh Tisztartó
Ur. Dézsmálással elütt megh adta eö Klk.

Secundus Testis Nobilis Joannes Acs in Curial
Possne Nemes Pan degens Annor. cir. 40ta
deposito Juramento fatet. Ad Deutri puncta
Joll emlekezik az fatens hogy az ell múlt 1750
Esztendüben Instans Urk s- Aszonyomnak eö
Klk, adóssághban adótt Két akó Bort, és
[felét] az pedighlen mihelest az Dézmások
ellmentek Pinczeis Instans Ur, és Aszonyom
Pinczejektül már annak elütte az fatens Ur
Bora megh vólt Dézmalva azonnal [kárt] adot
Instans uraimékk és az [Kátbül] lévü must
bül aki az Dézmatul ell maradotth abbül
Ki mérte az adóssághra abbül egészben
Kinem telvén még az hordó az Kádon
az korcsolyán lévén, amint az Dézmások
ott hatták ugy többet túltett az Kádba ugy

adósaghát Ki fizette; Aztis jóll emléti
hogy szintén azon Nap midún az fátens
adósaghát

-hatodik oldal-

I.

adósaghát, fizette Czétenyi Jobbagyis Kósa

Matyás névű Instans Uraiméknak adósaghban
adotth Két akó Bort azon Bortis á midún -
mar Instans Uraimék pinczejektúl az Dézmá-
sok ell mentek annakutánna viték Instans
Uraimék pinczeihez.

-hetedik oldal-

I.

Ao 1751. Die 8. Mensis 9br. in Curil Possne Pan

De Eo Utrum

-kilencedik oldal-

I.

jusabul, masodik akót pediglen Szólosi hegyen lévő

szollejből adallya aztis hogy tavali esztendob Desma
laskor akkori Desmas Tisztarto uram beküldöte
az Fatenshez Hegyseg Pereg Mesterith ugy
~~5ta Testis~~ in vestigaltatta ha adottti Instans
uraimeknak bort, amint adotttis.

5a Testis Helena Czekus Relta Ambrosy

Szántó ibidem degens Annor circiter 50

pvie jurto ad 1mum 2dum nihil ad 3um fatet Fatens

Aszony is tavali esztendób Instans uramnak

es Aszonyomk adosságban adot egy akó
bort az Panyi hegyen levő szőlejek ter
misiből megh az N. Cseteni hegynek Desma
lasa előtt, es az Fatens Aszonynal is volt azon
Csetenyi ember mely által in vestigaltatta
Tisztartó uram, Instans uraimék Pinzen
veth borajkot.

6tus N. Martinus Csuti ibidem degens Annor cir
citer 22 deposito prvio juramento ad 1m et
2dum nihil ad 3um fatet Az Fatensis
tavali esztendők megh szüret előtt Instans
uraimektul vét volt föl pénzt két akó borra
amint szüret utan mingyarást megh is atta
az Panyi határb Zsigardon levő szőlejből
megh az N. Cseteni hegynek Dismalasa
előt.

7a Testis Maria [Manyka] Consors Georgy H
Ujhelyi ibidem comorans Annor, circi
ter 30 ~~depe~~ pvio juramento ad 1um et
2dum nihil ad 3um fatet Tavali esztendőb
Fatens Aszonynak az Urais veth volt föl
pinzt ket ako borra Instans uramtul
es Aszonyomtul kitis megh Cseteni hegy
bej Desmalasa előth az szolosi hegyen li
vő szolejebkül megh attak.

-tizedik oldal-

I.

8a Testis ~~Elisabetha~~ Anna Kajon ibidem Co. Consors
Mathej Juhasz, Annor Circiter 35 pvio

jurmento ad 1mum et 2dum nihil ad 3um
Tavali esztendőb Fatens Aszony is adot
egy ako bort adossagb Instans uramk
es Aszonyomnak az Vajki hegyen livő
Szőlejnec Termisiből.

-tizennegyedik oldal-

Nro 20

3. 1718 Babós György származásának és nemesi szabadságának vizsgálata

A nemespanni származású Babós György nemességét 1718-ban vizsgálták, ezért kikérdezték a falu legidősebb lakosait. A kihallgatási jegyzőkönyvben csak Varsányi Ádám vallomásának leírása szerepel teljességében, amelyből sajnos csak homályos adatokat nyerünk a leszármazás tekintetében. Valószínűleg a Szapolyai által Budán nemesített család¹⁹ leszármazottairól lehet szó, azonban nemeslevelük hollétéről az adatközlők nem szolgálnak információval, ill. az elszármazott György holléte sem derül ki az iratból, csupán féltestvére (?) János lévai illetősége. Feltételezhetően nem az ivánkai²⁰, hanem a nemespanni ággal állhattak közeli rokoni kapcsolatban.

Felhasznált irodalom:

Kempelen, B. 1911-1932: Magyar nemes családok I-XI. Budapest.

Keresteš, P. 2003: Dejiny Ivanky pri Nitre. Nitra/ Bratislava.

Szluha, M. 2003: Nyitra vármegye nemes családai I-II. Martonvásár.

---

¹⁹ **Kempelen** I, 193 a címeres nemeslevél a Nyitra megyei levéltárban volt, más (?) Babós családbeliek épp 1718-ban kapnak címeres nemeslevelet Vas vármegyében; **Szluha** 2003 I, 18, 578.

²⁰ **Keresteš** 2003, 76.

-irat kezdete-

I.

Anno 1718. Dje 28 Mensis May in Possessione Nemes

Pan Cottü Nitriensi, alias in districtu et appertinen Nobilium Praedialiu Arch eppalium Sedis de Verebel, [Domoq] Egregy Andreae Forgács ibid exstructa Penes Commissionem Perillus ac Grosi Domini Nicolay Vass ordinary Vice Comitatus Incllytae Sedis de Verebel, ac ad Justantiam Egr Georgy Babos facta est Testiem Inquisitio Per Nos intra scriptos Judlium et Jurassorem, juxra inferius Nobis [apposita] De eo utri puncta.

De, eo, utrum.

Primo Tudgyaé nyilván, emlíkezik rea, á vagy eösmertei az Bizonságh, hogy á föllyeb meghnevezet Babos György Attyát Kinek hitak, és azon Babos Györgynek az Attya honan Condescendált.

Secundo Vallya megh asztis az Bizonságh, hogy ezen Instáns Attyának az eley, ha valóságos Nemes emberek voltaki és ha Nemes emberek voltak az Armalissok mostanáb Ki kezínél volna.

Primus Testis Adamus Varsányi Nlis Persona Comonor in Pfata Possessione Pan Annor Cir 80. pvio jurto fatet ad primu Vallya ez fátens eösmerte Babos Sigmondot Babos Tamást, és Eörsebetet, de nem tudgya bizonyossan, hogy ha Instans Ur azon Babos Sigmondnak az Fia vagy sem, mivel az Török haborukor Szakadot ell innen Iffju Leginy korab, Vallya asztis, hogy ezen mostani Levan Lakozo Babos János az föllyeb megh nevezet Attyafival Attyúl Egyek voltak, de Annyok, amazokk más volt, ennek a Levainak az Annya penigh az eöregh Babos Janosnak ugj mint az Attyokk az utolso Felsighitül Szobonya Anna Aszontúl valo volt. Ad 2dum Vallya az fátens azon föllyeb meghnevezet Babos Janos valóságos Nemes Ember volt, és hogy Armalissokis volt.

Secundus Testis Alexander Pallya Nlis Persona ibid Commor Annor

Cir 60 pvis jura fatet ad 1mu et 2du [Licuti preden] Primus Testis

Tertius Testis

-második oldal-

I.

Tertius Testis Catharina Cristoff Consors Stephani Kun ibid Commor Annor Cir

75 [pvis] jurto fatet ad primu et 2dum peromnia [sicuti] Primus et 2dus Testis

Qvartus Testis Egregius Petrus Szabo, Juratus Assessor pattactae Inclytae Sedis, ibid

Commor Annor Cir 74. pvis juramento fatet ad primum et 2dum per omnia

[Sensi] pcedentis in ordinae Testis.

Qvam quidem Inquisitionem modo pvio per nos intra Scriptos Judlium et Jurassorem

fideliter peractam, Sub Sigillis Nris Usualibus, manuunq [Mar] Subseq

ptonibus, Dno [Instanti] Jurium Suor futura et Cantela extradanda

duximus Anno dje Locoq [Qvibus] Suppra

Franciscus Szakállos Nobi-

liu pdialiu Sedis de Verebel

Judliu mp

(sérült pecsétlenyomat)

Stephanus Horhy ejusd Inclytae

Sedis de Verebel Jurassor

mp

(gyenge pecsétlenyomat)²¹

4. 1716 Dehonesztálás - Fodor László contra id. Vargha István rágalmazás ügyében

Verebélyi id. Vargha István valami okból haragosa volt Fodor Lászlónak, akit 1716-ban szidalmazott is. Az iratból a verebélyen lakó Fodor László származására derül fény, hiszen azzal vádolja őt, hogy Gyöngyösről egy általa elkövetett gyilkosság miatt költözött el.

---

²¹ Hegyes pajzsban egy vizimadár a csőrében tart valamit, a sisakdísz ugyanaz, de a monogramm nem kivehető.

-irat kezdete-

I.

Anno 1716 dje 25. 8br. In Oppido Verebel
Cottu Barsien alias in districtu et Appertinen Nobilium pdi
alium Archi Eppalium Sedis de Verebel, [Domoq] Egregy
Domini Joannis Szakallos ibid extracta. Penes Com-
missionem Perillris ac Generosi Domini Nicolay Vass
[paattactae] Inclyta Sedis de Verebel ordinary ViceComitis
ac ad Instantiam Egry Ladislay Fodor facta est Te-
stium Inqvisitio, per nos Inffra Scriptes Judlium et
Jurassorem juxta inferius Specificata Nobis Apposita
De eo utri Puncta.

De eo Utrum?

Primo Tudgyaé? Láttáé, hallottaé az Bizonságh, hogj az

elmúlt napokb ugy dje 23 psentis Men 8bris

Verebeli üdősbik Vargha István Ur, Instans Uramot,
gyilkosnak mondotta volna, mondván, hogy azért gyöt
volna Instans Ur Verebelyre lakni, hogy oda alá Gyön
gyössön valami embert ölt volna megh.

2do. Vallya megh asztis az Bizonságh, hogj emlitet Vargha István

Ur, Instans Uramot, máskintis miképpen szitta, és Kis-
sebitette volna?

Primus Testis Joannes Harangozo, Commor in pfato Oppido

Verebel

-második oldal-

Verebel Subditus Eminentissimi ac Serenissimi Principis
Cardinalis Ducis de Saxonia, et Archi Eppi Strigonien Annor
Cir 42. pvio Juramento fatetur, ad primum De eo Utri punctu

5. 1724 Dicskén a nagyberényi szőlőhegy alatt elterülő tilalmas erdőről

A Dicskén lévő nagyberényi tilalmas erdő valószínűleg közös használatban (is) lehetett, eredeti tulajdonosa azonban mindig viták tárgyát képezte, a pontos területhatárok már régtől fogva feledésbe merültek. Ebben az esetben is egy már kivágott erdőrészt hovatartozását vizsgálják, pontosabban azt, hogy vajon a Horváth családnak maradtak-e leszármazottai és azok hova kerülhettek el.

-irat kezdete-

H.

Anno 1724. die 23. Men Martÿ, in Possessione Dics-
Ke, Cottu Nitrien, alias in Districtu, et Appertinentÿs
Nobilium Praedialium Archi eppalium, I:Sedium de Vere-
bel et Sz: György existen, habit, Domoq Egregy Dni
Gregorÿ Nehéz, ibid [exstructa], virtute Judriae Perillris
ac Grosi D. Ladislai Kazy, de Veszelye, pattar I:Sedi-
um ord Vice Comitis, ac ad Instantiam, Grosi Dni
Joannis Liska [elargitae] Comissionis, practa est
Testium Inqvisitio, pr nos intra scriptos Judlium,
et Jurassorem, earund I:Sedium, juxta intra apposi-
ta De, eo utri puncta? modo, et ordine seqventibus.

De, eo, utrum?

- 1o. Tudgyaé? hallottaé? avagy emlekeziké rea, az
Bizonság? hogy ennek elütte circiter 70. vagy 80.
esztendővel, itt lakózó, néhai Horváth Istvánnak
ki lehetne successora, annak, áki bizonyos Jozzághott
nehai Nagy Miklós Uramnak el adott volt, ugy mint
ötvs Janostúl vett Zaloghos Jozzaghat?

- 2o Vallya megh aztis az Bizonságh, hogy Ins Urh és Prae-
[decéssirinak], ugy mint nehaj Nagy Miklosnak, és Succes-
sorának Nagy Gergelnek, az Nagy Berény Szőlő-hegy
alatt lévő, Tilalmas erdeinek, meddigh lehetett vol-
na az hatarja?
- 3o Asztis Vallya megh á Bizonságh, hogy azon meghne
vezett Tilalmas erdőben, mostánában Dicskén la-
kózó Idősbik [Kovacs] Istvany Urh, kik lettek volna
Irtoi, és nevezett szerént, vallya megh az Bizonságh.
Primus Testis Nobilis Gregorius Nehéz Comórans in pfa-
ta Possessione Dicske, Annor cir 70. pvió Juramen
to Fatet

-második oldal-

H.

Fatet Ad [1m] Vallya az Fatens, jólléhatt nem ősmerte
azon Horváth Istvánt, de hallotta, hogy á [Cserebóik] let-
tek volna Attyafiai, asztis hallotta, hogy azon Horvat
Istvany Nehéz Jakab házan fellül, ahol most Tótt
Istvany lakik, azon az helyen lakott volna, Felesi-
ghe után, ugy mint nehaj Nagy Balétné utan
ugy mint Vizkeleti Őrsik után. Ad 2m Vallya
az Fatens, hogy ednéhányzor odaki voltak, az erdők
igazgatasára, demivel levelekkel, nem lehetett
bizonyítani, hogy mellyik erdőnek, meddigh lehetett
volna bizonyos hatarja, azért mindenkor csak
abban maradott. Ad 3. nihil.

2.dus Testis, Stephanus Thoth, ibid comorans, Annor
cirter 40. pvió Juramentó fatet: Ad 1.m nihil, Ad
2.m Vallya, hallotta, közönsighessen, hogy Nagy Ger

gely erdeinek montak, de bizonyossan hatarját, sem nem tudgya, sem mástul nem hallotta, hanem közön sighes erdőnek tartván, közönsigessen, kiis vaghták. Ad 3.m Vallya az Fatens, tudgya hogy Kovacs Istvany [ur] Sellire, ott irtott masod maghával, de neveiket nem tudgya.

3.tius Testis [Joannes] Thóth, ibid Comorans, Annor cir 45. pvió Jurementó fatet: Ad 1.m Vallya az Fatens, egyéb Horvatokrúl, soha sem hallott, hanem néhai Horvat, Őrsikrúl, áki Markus Péternél volt Férnél, és Horvath Pannarúl, Bajkay András, házas Tarsárul, de aszt nem tudgya, hogy ha azon Deutrumban specificált Horvath Istvánnak, Successori vóltake? vagy nem? Ad 2.m Vallya az Fatens, jól emlekezik rea, néhai Kovacs Istvany Ur, Vice Ispánsaghában, hogj az erdők miatt, emlétett Vice Ispany ur Comissioja mellett, ki mentek az erdöket osztani, aholott [jölen] volt, néhai Kovács Mihály, Cserebu Mihály, és néhai

-harmadik oldal-

H.

nehai oregh Liska Ferencz Urajmek, több Compossessor urajmekkal edgyütt, és á midön, azon Tilalmas erdőhez értek volna, ott megh allapodvan, [mondották], hogy ezen darab erdő, Nagy Gergely erdeje lett volna, á mint hogy helybenis hadták, akkor, semmi nemó osztvált nem [tettek] benne, de bizonyos hatarját az Fatens nem tudgya, mivel akkor sem mutatták megh az hatarját. Ad 3.m Vallya látta

hogy hármán irtottak, azon erdőben, [Kovacs] Istvany ur számára, ketteje [Komosné] veje volt, á harmadikat bizonyosan nem tudgya. nevejket sem tudgya.

4tus Testis [Joannes] Krezány ibid Comorans Anor cirter 74. pvió Juramentó fatet. Ad 1.m nihil. Ad 2m Vallya az Fatens, hallotta mindítigh, miulta Dicskire származott, á kinek vagyon már círtér 50 esztendeje, hogy azon Deutrumban Specificált erdőtt, Nagy Gergely erdeinek hiták, de semmi határját, hogy meddigh lett volna, nem [tudgya] Ad 3.m nihil.

5tus Testis, Andreas Miszáros, ibid Comorans Annum cirter 70. pvió Juramentó fatet. Ad 1.m Vallya az Fatens, azon Deutrumban Specificált [Horváth] Istvánt, nem hogy ősmerte volna, sótt hirit sem hallotta, hanem ősmerte Iffiu Horvath Istvánt, és Horvath Pannát, Bajkay Andras hazas Tarsát, ugy Markus Péternétis, Horvath Eörsibetet, de nem tudgya, ha azon Horváth Istvany Successori, voltaké vagy nem? Ad 2.m hallotta, hogy emlegettik, az Nagy Gergely erdeit, de, [haulitasát], és localitasát, hogy millik let volna, nem tudgya. Ad 3 nihil.

6tus Testis Franciscus Nagy ibid Comorans, Annor cirter

28

-negyedik oldal-

H.

circiter 28. pvió Juramentó fatet: Ad 1m nihil. Ad 2m Vallya, hallotta, egy üdőben, ott szántott az Fatens

[Sipka] Györgyel, azon erdő taján, és egy [dreszdak] né
vó Sellir ember, ott kezdett ásni, akkor hallotta
emlégett Sipka Gyorgytúl, mondván az Fatensnek,
itt ugy mond: hiában kapál ez az ember, mert
aszt mondotta, nehái Cserebu Mihaly, eddigh az
utigh mutatta, hogy ez az Nagy Gergely erdeje,
volna, de egyéb hatarjat, annak nem tudgya
Ad 3m vallya az Fatens, nem látta, hogy emlé
tett Kovacs Istvany ur, vagy magha, vagy mások
által, hogy ásatta volna azon erdőtt, hanem
á midőn alkudni jártak, az ásás felül, már
haza gyövedelekbén, tudakozta az Fatens, hogy
hol vóltak, azok mondották, hogy á Berényi
hegy meghett, Kovacs Istvannak foghnak –
irtani: ugy mint [Komosné] kétt veje, és Nagy
Evánák az ura, de á neveiket nem tudhattya.

7mus Testis Joannes Bába ibid Commorans An-
nor círtér 33. pvió Jurementó fatet Ad 1m.
egyéb Horvatoknak, semmi hirit nem hallotta
hanem, ámint föllyeb már specificálta van-
nak, Horvath Őrsibéth, és Horvath Pannát, de
nem tudgya, snemis hallotta, hogy ha azon De-
utrumban Specificált Horvath Istvany Successori
vóltaké, vagy nem? Ad 2m Vallya, hallotta, hogy
azon erdőtt, és nyitván Földetis, Nagy Gergelinek
neveztik, s- mostis annak hiák, de semmi hatarját
nem tud, az Fatens. Ad 3m Vallya az Fatens, ma
ghatúl hallotta, Kovacs Istvany urtúl, hogy az

Föllyeb

-ötödik oldal-

H.

Főlyeb specificalt személyekkel asatott volna.

8vus Testis Georgius Sipka, ibid Comorans, Annor cir
71: pvio Juramentó fatet: Ad 1m nihil. Ad 2m
Vallya az Fatens, egy koron, mégh nehai Cserebu
Mihaly éltiben, Sellire levén, említett, nehai Cserebu
Mihaly urk, el ment azon Berenyi Szólyó hegy
meghett livő Tilalmas erdőre, magha szüksi-
ghire való száraz fait, á holott, ott talalván
néhai Bartus Mihály, az Aszonyával, Racz
Illona Aszonyal, akkoriban néhai Liska La-
szló, most pedigh, Kőröskény Farkas ur házas
Tarsával, és az Fejsziét el akarták venni,
annak utánna panaszkodott, említett Cserebu
Mihaly urk, ugyan azon erdoról, tudakozvan
eő kglmitül, hogy kiéi volna, az, az erdő, mivel
el akarták a Fejsziét venni benne, akkor osz-
tán említett nehai Cserebu Mihaly ur megh-
mutatta az Fatensnek, hogy meddigh tart-
na azon Nagy Gergely erdeinek, az határja,
á mélyre, á Fatens, mostis jól emlekezik,
hogy meddigh mutatta. Ad 3. nihil.

9nus Testis Nobilis Nicol Komaromy, ibid Commo
rans, Annor cir 48. pvió Juramentó fatet: Ad [2]m
Vallya az Fatens, hallotta egykor, az edés Attyatúl,
néhai Komaromy Samueltúl, több becsületés em-
berekkel, az utzán discourálván, elű hozták
azon Deutrumban specificált, réghi Horváth Is-
tvánt, azomban néhai Nagy Bálint, beszid köz
ben, talált valamit szóllani, azon mégh névezett
réghi Horvath Istvanrúl, hogy tudniillik

nem-

-hatodik oldal-

H.

nem tudgya, micsoda Attyafia lett volna, ákire Ins urk az Attya: aszt mondotta, ha te, ugymond: nem tudodis, de, én tudom, hogy, te, annak, á maradíkja vagy, s- meghis mondotta Fatens urk az Attya, hogy emlétett Nagy Bálintnak micsoda Attyafia lehetett, azon Horvath István, de, az Fatens, mégh feletkezett róla, aszt sem tudgya az Fatens, nemis hallotta, hogy azon réghi Horvath Istvany, ötvős Familiatul, Jozzághot vett volna, és azon Jozzághott, viszontag, néhai Nagy Miklosnák el adta. Ad [2] Vallya az Fatens, hogy á midón egykor, az erdők igazgatasára, oda ki jártak volna, á holott Ins Urk az öreg Attya, nehai Idősbik Liska Ferencz jelen volt, akkoron hallotta, hogy azon Nagy Gergely Nyitvanyinak, az alsó vighiben, á Falu felül, lett volna valami Tilalmas erdő, ázon Nagy Gergely Jozzaghához, de áz hatarját, meddigh legyen, nem tudgya. Ad 3 nihil.

Super quibus, pvió modó, exactis Testium Fassionibus psentis Literas, nrás Testimonialés, Futura Jurium pattacti D. Instan p Cantela nécessatias, Sigilló, et [Syngrapha] Nrÿs Communitas extradeditimus Ao die, Locoq quibus supra [A...]

Franciscus Szakállos I. Sedium

de Verebel, et Sz: Gyorgy Judliu

mp
(P)²⁴

Nicolaus Lovesány earund

I. Sedium Jurassor mp

(P)²⁵

-nyolcadik oldal-

Fas 3o No 186

24

II.

Inquisitio pparte

ex ad Instantiam

Egregy D. Joannis

Liska et [...] extra

data, et [deseiciens].

[...]

Sub [L... R...] pro Parte Petri Cserebo

5o

---

²⁴ A pecsétlenyomat nehezen olvasható, a sisakdíszén jobbra néző szablyát tartó oroslán vehető ki F S monogrammal.

²⁵ A pajzsban szablyát tartó oroslán, míg a sisakdíszén három pávatoll (?) N L monogrammal.

Fejezetek Nemespann történetéből I-III.

I. 1682 Hamar Fruzsina végrendelete

A most következő forrás²⁶ Hamar Fruzsina végrendeletét tartalmazza. Természetesen a nyitra vármegyei (nemespanni²⁷) Hamar család, amely valószínűleg az 1586-ban armálist szerző győr vármegyei család²⁸ egyik ága lehet, és rokonságának kutatásához is fontos kordokumentum, azonban mégsem ezért tartjuk fontosnak a leközlését.

Az iratban ugyanis kétszer is szerepel olyan tétel, amely harangokra (talán harangöntésekre) hagy pénzösszegeket. Ez a nagycétényi templom esetében még érthető is lenne, hiszen elképzelhető hogy még Árpád-kori előzményekkel is bíró plébániahelyről lehet szó, azonban Nemespann esetében ez már nem ilyen egyértelmű. Nem tartjuk valószínűnek ugyanis, hogy valaki egy templom nélküli helységben önálló harangláb állítására gyűjtött volna pénzt.

Eddigi ismereteink szerint a nemespanni templom 1722-re készült el, ekkor szentelték ugyanis fel, tornyot azonban csak valamikor a 19. század első harmadában kaphatott. Ezért is érthetetlen számunkra hogy ezen végrendelet kerek negyven évvel a templom felépülte előtt már harang beszerzésére hagy kisebb összeget.

A templom építéstörténetének kezdeteiről csupán hézagos információkkal rendelkezünk. A 20. századi hagyomány szerint a két végén lévő kupola későbbi

---

²⁶ Jelzete: **SAP**, 76. doboz/ 2. faszciklus/ 11. irat. Ugyanezen faszciklusban található dicskei Hamar Mihály 1727-es végrendelete is.

²⁷ A forrásokban főként páni előnévvel szerepel. 1602-ben szereznek armálist, melyet előbb 1603-ban Esztergom vármegye, 1608-ban pedig Nyitra vármegye hirdet ki. 1664-ben Nagycétényben, Nemespannon és Nagykéren találjuk a család egyes képviselőit (**Blaskovics** 1993, 282, 304, 333). 1715-ben legközelebb Alsószemeréden, Babindálon, Csiffáron, Nagyhinden és Verebélyen szerepel ilyen családnevű személy. A család további kutatása a verebélyi széken belül, feltételezhetően az esztergomi levéltárakban lenne lehetséges. Az iratban szereplő rokonok a következők: néhai [Fitiry] Pál, "szombati" (?) leszármazottak, Hamar Andrásné, Bogyó Ferenc és három lánya, köztük (?) Éva, [Szegetiné]. A családfát a bizonytalan kötelékek és a hiányosságok miatt nem közöljük, de véleményünk szerint azon Bogyó Ferencről lehet szó, akinek felesége Hamar Eufrozina, fia Ádám, lánya pedig Éva Egyed Mártonné volt. Erre adatokat az Egyed családra vonatkozó iratokban lehet fellelni (**MV SR - ŠA Nitra**, NŽ I, Nobilitaria, 209. Egyed; **PLE**, Acta Radicalia, Classis T, 57. doboz, 581-583).

²⁸ **Kázmér** 1993, 452; **Kempelen** IV, 467; **Kőszeghi** 1899, 127-128; **Lengyel** 1942, 31; **Nagy**, I. V, 41-42, XI, 181; **Orosz** 1906, 108, 344; 1909, 664-665; **Siebmacher**, 220; **Szluha** 2003, 467.

hozzátoldás, míg a legutóbbi vakolás során (ismét) megtalálták a torony mellett levő egykori eredeti bejáratot, ma ugyanis a tornyon keresztül, az alatt vezet az út az Isten házába.

Felhasznált irodalom:

Kázmér, M. 1993: Régi magyar családnevek szótára. Budapest.

Kempelen, B. 1911-1932: Magyar nemes családok I-XI. Budapest.

Kőszeghi, S. 1899: Nemes családok Pestvármegyében. Budapest.

Lengyel, A. 1942: Győr vármegye nemességvizsgálatai. Mosonmagyaróvár.

Nagy, I. 1857-1868: Magyarország családai címerekkel és nemzékrendi táblákkal I-XII. Pest.

Orosz, E. 1906: Heves- és a volt Külső-Szolnok egyesült vármegyék nemes családai. Eger.

Orosz, E. 1909: Heves vármegye családai, in: Borovszky, S. (szerk.): Heves vármegye. Budapest.

Siebmacher 1885-1894: Der Adel von Ungarn. Nürnberg.

Szluha, M. 2003: Nyitra vármegye nemes családai I-II. Martonvásár.

-irat kezdete-

†

Paria [Litorad] Testamenta [qvivada] G. D: Fruzina Hamar.

A No 1682 Dié 19 9bris.

Atyanak fiunak es Szent Lelek Innek nevéb. [Ajánl] azon meg [feszült Jezus]

[Cristusomk] Kezéb azon Lőlkömőt, azon Testemet penig azon Anyámnak az fekete földnek gyomráb. En [Fitirý] Pálnak megh hagyott Eözvedgye Hamar Fruska teszek [illye] Testamentomot: azon Gyermekeim Között á mi kevés jovaim vannak, mivel hogy maga [Kerestem, ellőb] hagyom az szombati onokámnak [őtős] Aranyat Tizet, azon föllyül, megint [egyed] Aranyat

Tizen nygyet, Kettős Aranyat egyet, Tiz egész Tallért, [édes Menyém az-] tat senkinek Ki ne adgyad mert bizony á te szemed czipazik meg [érette] valamigh az Gyermekek Tizen öt Esztendőse ne lésze á gyermek, addigh kezéb ne adgyák, azt az pinzt, mind addigh Hamar Andrasnénál legye; Az Bogyo Leányánakis hagyok huszon öt forintot, mind az haromnak huszon öt öt forintokat, ugy mint [fl] 75 forintot, addigh azt se adgyák Kezéb le az Apjának, le az Leányokk migh Eőregh ne lésze, azis mind Hamar András ne Kezéb legye, Bogyo [Ferencznél] az Apjoknál az Ki husz forint vagy aztis az Leányokk hagyd, valameddigh azt az pinzt az Apjok [le] ne teszi mind addigh az [fertája] megh ne osztózzék, valamigh azt az husz forintot le be teszi nekik, az Gyermekek Között, mivel hogy az másik Annyok [Keresvínnye] az az pinz mivel hogy Kész pinzöl adatta az Apjokk az Annyok. Az Szegedinének hagyok más fél hold vetést az Tógátnál, melynek fölső szomszédgya [Baligh] ~~Mátyás~~ Istvány, az fél hold á Kit Bogyo Istvány[vetett] annak á felét, három [üres] sákot Ferencz Istvánnak, az [Kesemet] neki adom egy malaczt mint hogy eő forgolodott mellette, azontul Kilencz forintommal ados, az három forintját oda hagyd, az hat forintját adgya megh, az veremb á Ki buza vagy, föllyül az Hamar Andrasé az [ruháigh], az szalma [alol] á magamé, á mélyly hat forintot az Berkes szőlőjrt at ta, aztat harangra hadtam Czétenre; Az Kit Bogyo Istvánnak adta azt az hat forintot, aztat az oltárra hagyó. Ferencz Istvánnál á Ki pinze vagy, annak á Két forintját Balás [Abruzne] hajádo Leányának hagyó Patyolatra. Az Buzamot hagyó adgyák el, annak á Két Leányának [vegyenek] ruhát rajta, hogy ha penigh az [Szombati] Fia megh találna hani, á Bogyo Ferencz Leányára maradgyo, penigh az Bogyo Leánya talanának megh halni

-második oldal-

I

nának megh halni tehát az [Szombati] Fiamra maradgyo mindenek. Az [fűbéli] buzamot hagyó az Bogyo Ferencz Leányinak, az Apjok arattassa fel az

[Árvakh], czinaltasso ruhát belole, adgya el, mégh az Ki nigy forint maradna, Ferencz Istvannak aztat hagyo Panra harangra, oda fel az Ki [lepe] dom vagyó, aztis annak az [Árvakh] hagyo, hat [funál] egy [Parta kőr egy] [selyem kőv], egy [Dunna] haj aztis, aztis annak hagyo Evának, az kőntősömőtis annak hagyo Evának. Illye böcz böczulletes Nemes Személyek előtt jelen voltanak az Testamentumb, verebőli Nemes Székh szolga Birája, Nemes Czeteni Hamar Istvány, átkozott legye mind Mennye földön á Ki föl bontya.

Azon Nemes Székh Eskütye Ferencz Istvány

(LS) (LS) (LS) (LS) (LS) (LS) (LS)

Bogyo Istvány, Balyogh Istvány, Szabo Péter, Palya Miklos

Zodos Istvány

~~Fasciculus Sub~~

~~[Leta A.]~~

Fasciculus Sub Lra A.

No. 1o et 2plici ~~Nz Nz~~

[Hri] Continentur Acta Anor

1682. 1696. 1714. 1721. 1724.

1725. 1726. 1727, 1728.

1729.

II. 1866 Egy állítólagos választási csalás vizsgálata

Az irodalomban már említett panasz²⁹, mely a falu előljároságát választási csalással vádolta meg, valójában egy túlreagált, felfokozott országgyűlési képviselőválasztási hangulatban született.

---

²⁹ MV SR - ŠA Nitra, NŽ I. hlavný župan, administratívne 1866 76. doboz/ 361; Zemeneová 1986, 164; Hunka/Mácsay 1999, 18.

A panasz Marsovszky Kamilltól érkezett, Kubinyi Sándor szolgabíró ellen, aki a helyi tisztviselőválasztást levezényelte. Mivel Nemespannon volt az irodája, a falubírót az új választás időpontjáról személyesen értesítette és azt neki mindenkivel tudatnia kellett. A korábbi pártharcok még érezhetőek voltak, emiatt március 7-én ismét megkérdezte a bírót, hogy az megtörtént-e. Ő állítólag azt válaszolta, hogy a kisbíró által mindenki értesítve lett.

A március 10-ére kitűzött választási napon 9 órára még a választók nem gyűltek össze, mivel a lakosság nagyobb része a templomban tartózkodott. Fél 11-kor, mivel már nem vártak további megjelenni kívánó személyeket megkezdték a választásokat, melyek során egyhangúlag ismét Csiffáry Imrét jelölték bírónak. A törvénybíró választásnál voksolásra került sor, melyben Csiffáry Gáspár³⁰ 15:5 arányban győzedelmeskedett Hamar Lajos felett.

A választás után Marsovszky Kamill nagybirtokos megjelenvén óvást kívánt beterjeszteni, ezt azonban a szolgabíró nem fogadta el, ezért jeladására Pallya Imre sértegetni kezdte a megválasztott elöljárókat. Ezen sértések miatt jegyzőkönyvet vetettek fel vele, amely során bevallotta, hogy a rágalmazásait alátámasztani nem tudja, csupán pártállásuk miatt vádolta meg őket. Ezek után történt az esküdtek megválasztása és a választási jegyzőkönyv felvétele. Marsovszky ismét óvást kívánt tenni, de mivel felvételének a szolgabíró nem tett eleget, ezért 32, állítólag megvesztegetett személy aláírásával panaszt nyújtott be.

A panaszt Majthényi József főszolgabíró kézbesítette Kubinyinek, aki a főispánhoz fordult az ügyének elbírálása érdekében. A Majthényi által lefolytatott vizsgálat kiderítette, hogy 11 lakos, a kihirdetéskor távol lévén nem értesítetett, ill. hogy a tolvajlás vádja abból eredeztethető, hogy Csiffáry Gáspár rágalmazására, annak alkohol általi erős befolyásoltsága miatt, a bíró nem indított ellene eljárást.

---

³⁰ Az 1844-es nemességvizsgálat (lásd az előző számban) és az egyik családfalevezetés (MV SR - ŠA Nitra, NŽ I, Nobilitaria, 154. Csiffáry) alapján valószínűleg Imre unokatestvére lehetett.

Mivel a bíró a faluban közmegebecsülésnek örvendett, nem hoztak fel ellene semmiféle további vádat, ellenben Csiffáry Gáspár törvénybíró ellen életvitele miatt panasszal éltek. Miután hivataláról önként lemondott, helyébe közakarattal Hamar István választatott meg. Marsovszkyékat tudomásunk szerint nem sújtották további szankciók, az eljárást pedig megszüntették. Ez ügyben a másodalispán járt el.

Az iratok a 19. század második felének községi vezetéséről tájékoztatnak minket, sajnos azonban nem árulják el, ki melyik párt színeiben indult. A márciustól júniusig húzódó ügy rámutat arra, hogy a pártpolitika begyűrűződése az emberek életébe már akkoriban is nem kis gondot okozott a nyugodt "hétköznapiakban" is.

Felhasznált irodalom:

Hunka, J. – Mácsay, O. 1999: Paňa - 760 rokov 1239-1999. Nitra.

Zemeneová, V. 1986: Nitrianska župa - Hlavnožupanské písomnosti. I. Inventár. Nitra.

-irat kezdete-

128/866 sz.

Méltóságos Főispán Úr!

665 sz. a. kegyes meghagyása következtében bátor vagyok nyilatkozatomat Marsovszky Kamil és társai által ellenem előhozott vádra előterjeszteni:

A mint az alsó-járás szolgabiroi hivatalomat múlt február havában T. Majthényi Josef főbíró Úrtól által vettem, nevezett főbíró Úrtól oly szóbeli meghagyást nyertem, miszerint ke-

rületem községeiben bíró választásokat legyem meg. –

Ezen meghagyás folytán azon községéknek, a mellyek Pann községben volt hivatalos irodámtól távolabra estek, levelileg értesítetten a községek biráit, hogy mely napon tartandom meg, a bíró választást, - de mivel Pann községben hivatalos irodám létezett, ott a helység biráját magamhoz hivatva, szóval neki a bíró választási napot kijelentettem, azon világos hozzá adással, hogy minden egyes közbirtokost és lakóst e határ napról jól eleve értesítsen.

A határnap ezen bejelentése után ismét Mártius 7én midőn tárgyalásokat tartottam, meg hagytam a község birájának, hogy minden egyes lakóst a bíró választásra rendelt napról tudatni el ne mulassza, mellékletül e szavakat intéz-

vén %

-második oldal-

intézvén hozzá “Bíró Úr, tudja azt, hogy itt még mindég a kerületi képviselői pártok egymás irányában ellenszenvvel viseltetnek, nehogy azt mondhasssa egyik vagy másik párt, hogy neki a bíró választás bejelentve nem vólt, - hogy nekem ne legyen kellemetlenségem.” valjon a bíró rendeletem szerint eljárté, azt nem tudom, de ellenkező nekem nem mondatott.

Azon figyelmeztetésemre a bíró azt válaszolt hogy Ő már kisbíró által minden egyes embert

a bekövetkezendő bíró választási napról értesített, minek következtében reám nézve alaptalan azon vád, hogy én pártoskodást előidéztem volna; a mi pedig ellenem irt vádban előadatik, arra nézve leg rövidebben a tény állást ezenel Méltóságodnak előterjesztem:

Én f. é. Martius 10én ú. m. a bíró választásra kitűzött napon, Pann község birájához Csiffáry Imréhez reggeli 9 órakor jövén, esküdt társommal, Csiffáry Imrét, Csiffáry Gáspárt és kis bírót ott találtam, - ekkor felszóllítottam a bírót, hogy mikép van az, hogy a közbirtokos Urak még nincsenek itt? mire a bíró válaszolt, hogy a nép nagyob része jelenleg templomban van, s azért kér, hogy legyek egy kis türelemmel. – így én 9 órától 10 és ½ óráig ott várakoztam, mely idő alatt 20-25 ember megjelent, akkor ismét kérdeztem a bírótól, hogy nem jelenneke meg többen? nevezetessen Balogh

%

-harmadik oldal-

Zsigmond, Lakits István mint főbirtokos Urakat, Marsovszky Kamil és mások? A mire a bíró mondja hogy ezekhez ujonta most is küldött, s arra egy előttem ismeretlen egyén nekem egy czédulát átnyújtott, Balogh Zsigmond és Lakits István Urak aláírásával, melyben kivánták a vólt birákat újra meg erősétni. – Ezt azonban minden figyelem nélkül zsebbe tévén, a választást megkez-

dettem, és pedig minden jelölés nélkül, felszólítottam a jelenlévőket szabad akaratukra birkván, hogy kit akárlják bírónak megválasztani? a mire egyhangulag Csiffáry Imrét bírónak kiállították.

Úgy szinte törvénybíró választásánál; ott egynehány ellen hangot halván, azért azt voksolásra bocsátottam, s ha jól emlékszem Hamar Lajosra 5ten és Csiffáry Gáspárra 15ten szavaztak, - ekkor a jelenlévőknek meg mondtam, hogy miután Csiffáry Gáspár mellett szótöbség van, Ötet törvény bírónak meg erősétem.

A mint a bíró és t. bíró meg lön választva, belépett Marsovszky Kamil Úr, s kérdezett, hogy valjon meg választatott ë a bíró, és t. bíró? mire én igennel feleltem, feleletemre Marsovszky Úr, az igaz minden szerenységgel mondá, hogy Ö akar óvást tenni, a bíró és t. bíró megválasztása ellen, erre én azt feleltem neki, hogy én nem jöttem ide egyes emberektől óvásokat és ellen óvásokat felvenni, hanem meg bizásom következtében helység bíráit/.

-negyedik oldal-

biráit megválasztatni.

Ekkor Marsovszky Kamil Úr jeladására bizonyos Pálya Imre előugrott, leg nagyobb lármával s durvasággal kiáltván, “hogy neki ez a bíró és t. bíró nem kell, mert azok tolvajok és hunczutok” a mire én figyelmeztettem, Ötet, hogy a

meg választott birák ellen senkinek kifogása nincsen, egyedül neki, s hogy jelenlétemben senkit se szabad sértegetni; - a mire Pálya Imre ujonta felkiáltott, “nekem olyjan szolgabíró nem parancsol,” és ismételte előbbi durva s sértő kifejezéseit.

Ekkor kötelességemben állott a csend és rend háborító Pálya Imrét rendre utasítani, mondván neki, hogy ha el nem halgat, délután Nyitrára bekésértetem, mert nem csak általános többség által meg választott birák, hanem az én szolgabírói tekéntélyem is általa sértve vólt. – miért is a bíró választás után vele jegyző könyvet vettem fel, s miután leg kisebb adatot sem vólt képes a megválasztott birák ellen kimutatni, s maga elismerése szerint azt csak azért tevé, hogy azok nem vóltak, és nincsenek az Ő pártján, - s azon vallatási jegyző könyvet jelentésem késéretében Tettes Első Alispán Úrhoz 120 sz. a. beküldöttem.

Ezek után szótöbbséggel még két esküdt megválasztott, mellynek megtörténte után bíró választásról szólló jegyző könyvet felvettem, és azt a velem jelen vólt Dömötör György t. esküdt Úrnak tollába mondottam.

%

-ötödik oldal-

A jegyzőkönyvnek befejezte után, Marsovszky Úr ismét untatott az óvása felvételével, mire én ismét válaszoltam neki, hogy ha törvénytelenül jártam el, akkor Méltóságodnál kereshet

orvoslást, de én a bíró választási jegyző könyvbe semmi óvást vagy ellen óvást nem veszem fel.

Ezen választásról az egész tény állást hiven és lelkiismeretesen adom elő Méltóságodnak, mellyből általlálni méltóztatik, hogy valjon elkövettem-
e törvényteleniséget, vagy pártoskodást?

A többi vádra, a mi Marsovszky Úr által előadatik, röviden jegyzem meg, hogy én reám a vólt kerületemben senki sem mondhatja, noha párt embere voltam, hogy én pártom mellett vagy el-
lene felléptem volna, én semlegesen viseltem magamat, és az ellentétet kivéve Marsovszkyt ellenem senkisé bizonyíthat. –

De továbbá, a folyamodvány 34 egyén által alá iratott, holott a választásnál csak 25-en voltak jelen, s ezeknek aláírásait Marsovszky Kamil Úr csak bor által hajhászta össze, sőt nyíltan kijelenthetem, hogy a folyamodvány alairoi Pann község söpredékéből áll.

Mindezekből Méltóságod általlálni méltóztatik, hogy Pann községben csak párt kérdés vólt, és azon csekély párt vezetője, a ki képviselői választásnál nem diadalmaskodhatott, a bíró választás miatt engem tüzött ki bosszúja tárgyául,

Es azért kérem Méltóságodat! mint a Megye

%

-hatodik oldal-

által elismert ekoráig legigazságosabb Főispánját, kegyeskednék ez ügyben szigorú vizsgálá-

tott elrendelni, és azon esetre, ha engem alól-
írottat bűnösnek találna, akkor leg szigorúb
fenyéték alá vetni, - de viszont, ha ellenkező
kiderülend, feladó Marsovszky Kamilt példá-
san meg fenyítetni kérem; mert különben
a megyei tisztviselőségnek becsülete nem lesz,
ha minden alávaló feladó a tisztviselőkön
igen, - de ezek a feladón elégtételt nem nyer-
nek.

Ezeket midőn Méltóságod elejébe tisztelet-
teljesen felterjeszteném, legmélyebb tisztelet-
tel maradtam

Méltóságos Főispán Úrnak

alázatos szolgája

Kubinyi Sándor

Nyitrán Martius 24én 1866.

szolgabiro

-nyolcadik oldal-

b: m: 24/3 866.

747

[eln]

-második irat-

665/[ek]

Kubinyi Sándor szolgál-
birónak

Marsovszky Kamill és érdektársainak

ide fektetett folyamodvá-
nyát, melyben szolgabíró
úr ellen á panni köz-
ség előljároságának ál-
lítólag törvény – ‘s szabály
ellenesen eszközölt meg-
választása miatt pa-
naszt emelnek, szolgál-
bíró úrral oly megha-
gyással közlöm, hogy á
panaszra része nyilat-
[kozvan], igazoló nyilat-
kozatát, e folyamodvány
vissza csatolása mellett,
á folyó hó 24ig ide
beterjessze.

20/3 866

[Szhty]

[... Galbavy]

20/3 866

-második oldal-

Majthényi főbíró [mindki]
[irányba vizgalata ...]
különösen Pályá Imre [tettére]
társai illetőleg – [jelentse]
April 15[ig okozata bekuldje]
Kubinyi István és

[... ...] 120
számú [jelentés] ide [...] ³¹

665.

-harmadik irat-

Majthényi főbíró

nak.

747 [szhoz]

[ek]

Marsovszky Kamil

és érdektársainak ψ folya-
modványára, f. é. márcz
hó 31 fennebbi sz. a.
kelt itteni meghagyással
elrendelt vizsgálat e-
redményéről főbíró úr
jelentését mostanáig
sem küldvén be; immár
harmad izben, és utoljára
figyelmeztetik, hogy á
kérdéses jelentést á
f. hó vé 30ig annál
bizonyosabban ~~beterjesz-~~
~~teni~~ terjessze be, mi-
vel ellenkező esetben
az é hó 4i kibocsá-

ψ á panni bíróválasz-
tás tárgyában beadott

---

³¹ Ceruza bejegyzés.

tott sürgetvényen [...]
kilátásba helyezett komo-
lyabb következmények
kimaradni nem fogná-
nak
21/5 866 f. ö m. [nevéb]
[Szhty] az első [elis]
[t Galbavy]
22/5 66 747

-második oldal-

Majthényi főbíró
nak
747 [szhoz]
[ek]

Miután Marsovszky
Kamil és érdektársai-
nak panni község elől-
állítólag törvényellenes
járósága megválaszta-
tása tárgyában ide
benyújtott panaszos fo-
lyamodványára folytán mult
hó 31én fentebbi sz. alatt
kelt meghagyás értel-
mében teljesítendő vizs-
gálat eredményét fő-
bíró úr á kitűzött ha-
tárnapra bejelenteni

361/66
Majthényi főbírónak
747 Szhoz
[en]
Miután Marsovszky
Kamil és érdektársainak
s:a:s: beirandó [7 jegyig]
márczius hó 31i fennebbi
sz. a. kelt meghagyásom
értelmében teljesítendő
vizsgálat eredményét fő-
bíró úr m. hó 18. kibo-
csátott sürgetvényen da-

elmulasztotta; á kivánt
jelentésnek ~~beterjes~~ é fo-
lyó hó 28ig okvetle-
nül leendő beküldésé-
re utasittatik.

18/4 866

f. ö m. nevéb
az első alisp

Szhty

[t Galbavy]
18/4 866

czára mind ez idaig be-
terjeszteni elmulasztotta;
ugyan annak é folyó
hó 15ig mulhatlanúl
beküldésére komolyabb
következmények terhe
alatt köteleztetik.

4/5 866

Szhty

[t Galbavy]
4/5 866

747

-harmadik oldal-

747 [Sz]
[ek]

Majthényi főbírónak

Marsovszky Kamill és érdektársai fo-
lyamodványt [nyujtani] be
é helyütt, melyben panni
község előljáróságának
Kubinyi Sándor szolgabí-
ró által állítólag törvény-
telenül eszközölt megvá-
lasztatása ellen panaszt
el emelnek, - ezen pa-
naszos folyamodványt
Kubinyi Sándor szolgabíró
nyilatkozatával, ~~s többi~~
~~vonatkozó ügyiratokkal~~
főbíró úrhoz visszavárolag oly megha-

gyással teszem át, hogy
a' helyszínen személyesen
tegyen vizsgálatot úgy az
iránt: [vályon] voltak-e a'
közbirtokosok a' választás
határnapjáról értesítve,
és miként történt a' bíró-
választás? valamint ar-
ra nézve is, alaposak-e
vagy sem a' megválasztott
bíró és törvénybíró ellen
%

-negyedik oldal-

felhozott tolvajlási és e-
gyéb vádak? kiterjeszt-
vén ezen vizsgálatot egy-
üttal Pala Imré sér-
tegetéseire is, mellyekkel
nem csak a' megválasztott
bíró és törvénybíró, de
állítólag magát a' szolgál-
bíró is illette.

Ezen vizsgálat ered-
ményéről szóló jelenté-
sét, saját véleménye ki-
feséréteben é folyó évi
april hó 15i okvetle-
nül elvárom.

31 [816]

3 [f]. ö m. nevében
másod alispán
[Szkty]
[t Galbavy]
[31/3] 866

-negyedik irat-
1028.

Méltóságos Főispán Úr!

Folyó évi mártius 31-én 747/[eln:] sz. alatt kelt magas rendelete folytán, Marsovszky Kamil és több nemespanni lakosnak % alatt visszarekesztett beadványában Kubinyi Sándor szolgabíró urnak a' községi előljárok ujítása körüli neheztelt eljárása iránt mai napon befejezett vizsgálatból kiderült, miszerint az újításra kitézött határidőről 11 birtokos, kik az időben, midőn a' községi szolga a' községet bejárta, távol voltak, nem ertesítettek.

Csiffáry Imre községi bíró ellen azon egyetlen vád, emeltetett, miszerint egy alkalommal Csiffáry Gáspár által "tolvaj"nak neveztetvén, - sem a' bűnvádi vizsgálat kérelmezése sem pedig becsületsértési keresettel nem élt.

Vádlott mentségéül felhozott azon körülményt, miszerint Csiffáry Gáspár ezen sértését annak ittas és beszámíthatlan állapota miatt, - melyben azt elkövette, - hagyta bosszúlatlanul, - az egész község vádlókkal együtt azon kijelentéssel fogadta, miszerint a' bíró köztudomású becsületessége és Csiffáry Gáspár kicsapongó víselete mellett

az semmi gyanút nem enged, a' biró iránt közbizalom nyilvánulván.

Csiffáry Gáspár törvénybíró ellen a' község nagyrésze által erkölcstelen magaviselete miatt tétetvén kifogás, - az állásáról önkényt lemondott. A felhozott vádak

%

-második oldal-

%

oly tényeket, melyek hivatalból megfenyítendők volnának nem tartalmazván, Csiffáry Gáspár lemondását elfogadtam, és helyébe az általam előterjesztett három egyen közül Hamar István közakarattal választatott meg. –

A két esküdt ellen senki által vád fel nem hozatott

Marsovszky Kamil és társainak panaszát meggyőző désem alapján az itt az országgyűlési képviselő választás alkalmából fenmaradt ellenségesség kifolyásának jellemezhetem, - és miután valamint panaszlok ugy a' község egyéb része ezen eljárásomban teljes megalégedésüket nyilvánították, - minden további eljárást megszüntetendőnek vélném.

Kubinyi Sándor szolgabíró úr nyilatkozatát [2/.] alattal visszaterjesztem.

Érsekújvár 1866 május 30án

Alsó nyitra járási főszolgabíró

Majthényi[Józs]

-harmadik oldal-

[bm]. 866 [Junis] 1én

Turcsányi Lajos szol-
gabírónak

1284 sz.

[eln]

361. Eln

66

Marsovszky Kamill és

több nemes-panni lakos-
nak, Kubínyi Sándor szol-
gabíró által a' községi e-
löljárók ujítása körül
követett állítólag szabály
ellenes eljárás miatt
ide benyújtott folyamod-
ványa következtében esz-
közlött vizsgálatból nem
[---] sülvéni ki az, hogy az
[válas] előljárók választá-
sánál oly szabálytalan-
ságok elkövettek volna,
melyek miatt a' válasz-
tást megsemmisíteni
kellene;

és a' megválasztott bíró
Csiffáry Imre iránt
köztudomású becsületes-
ségénél fogva – a' vizs-
gáló főbíró jelentése
szerint – közbizalom
nyilvánulván;
ellenben Csiffáry Gás-

a folyamodó [...]
ertesítendő

1284.

[eln.]

-negyedik oldal-

pár törvénybíró, ki ellen
a' község nagy része által
kifogás tétetett, állásáról
önkényt lemondván, és
helyébe Hamar István
közakarattal megválasz-
tatván;

A' vizsgáló főbíró in-
tézkedésének helybenha-
gyása mellett, ez ügyben
minden további eljárás
megszüntetendőnek ta-
lálattott

Miről szolgabíró úr
a' folyamodókat, [kezbe-]
[zetül] vissza panaszos
beadványuk kézbesítése
mellett, értesíteni utasít-
tatik.

3/6 866

f.ö m. nevéb

2od alispán

[Szkty]

[t Galbavy]

4/6 66.

-jelölő lap-

Pann község
bíró választási tárgya

361. Eln

III. A nemespanni Csemadok alapszervezet alapítótagjainak névsora 1952-ből

A tagság névsorára a Végh László által összeállított kereshető fényképsorozat szolgált forrásul, mely a Fórum Kisebbségkutató Intézet (www.foruminst.sk) weboldalán érhető el. A Csemadok tagság központi nyilvántartási jegyzéke minden bizonnyal átírat, hiszen a születési dátumok sok helyütt hibásak. A nemespanni tagság a 34173-34204 igazolványszámok alatt van bejegyezve.

A forrás alapján Nemespannon 1952-ben alakult meg a Csemadok helyi alapszervezete. Az alapító tagok május elsején léptek be hivatalosan, összesen 32-en, ebből 9 nő. Ez alól egyedül Pallya Rezső volt kivétel, aki 6 nappal korábban vált taggá. Okát egyelőre nem ismerjük, csupán feltételezhetjük, hogy a helyi szervezetben betöltött tisztsége, esetleg szervezőmunkája állhat ezzel összefüggésben.

A megadott adatok szerint többségében földművesek és munkások, két esetben értelmiségi pályán helyezkedtek el és egy személy kisiparos foglalkozású volt. A tagok közül 14-en nem töltötték be a 30. életévüket, a többség azonban idősebb személy volt. Boros Mária esetében a tagdíj 20 csehszlovák koronára rúgott, a többieké csupán 5 korona volt. A magas tagdíj miéртje szintén ismeretlen számunkra, vele kapcsolatban annyi ismeretes egyelőre hogy tanítónő volt. Az egyes személyek közül még ma is élnek néhányan, külön rövid életrajzuk ismertetésétől most eltekintünk.

A helyi alapszervezet működésével kapcsolatos iratok hollétéről nincs tudomásunk³², története feldolgozatlan. Sándor János a Nyitrai Területi Választmány volt elnökének információi szerint³³, a nemespanni alapszervezet az ő vezetése alatt már nem

---

³² Feltételezésünk szerint, amennyiben fennmaradt valami anyag, akkor az utolsó elnök családjánál lehetne.

³³ Szíves szóbeli közlését ezúton is köszönjük.

fejtett ki különösebben aktív tevékenységet. Ismereteink szerint a Csemadok jelenleg nem működik a faluban, valamikor a 90-es években szűnhetett meg. Korábbi vezetői (elnök, ill. titkár) közül név szerint Csuthy Sándor ismeretes, 1968-69-ben és 1992-ben pedig Csiffáry Miklós volt az elnök³⁴. Évzáró gyűléseiket a nagycétényiekkel közösen tartották³⁵. 1991-ben 49, 2001-ben már csupán 26 személy vallotta magát magyarnak, mely főként az idősebb generáció elhunytának tudható be.

A felsorolásban a név után az iratokban szereplő születési dátum szerepel, esetleges javítása pedig lap alján a jegyzetek között. Ha az illető más helyütt született azt is jelezzük. További adataik az adatbázisban elérhetőek, de azokat nem tartjuk szükségesnek leközölni.

Babos Jenő (1906.04.18.³⁶), Babos Sándor (1931.09.25.), Babos Zoltán (1930.01.13.), Boros Mária (1929.03.15. Tardoskedd), Buzás Gyula (1910.06.01.), Buzás Mihály (1908.01.12.), Csekey Ferencz (1923.02.12.³⁷ Nyitra), Csiffári Rezső (1908.02.13.³⁸), Csiffári Jenő (1925.07.04.), Csiffári Ágnes (1893.05.17.), Csuthy Vilmos (1929.02.10.³⁹), Csiffáry Miklós (1919.07.08.⁴⁰), Csiffáry Jenő (1895.01.13.⁴¹), Csiffáry Gabriella (1933.09.03.⁴²), Csiffáry Éva⁴³ (1931.11.16.), Csiffáry Jenő (1921.11.30.), Csúthy Mária (1906.10.19.⁴⁴), Csuthy Sándor (1906.02.10.⁴⁵), Evetke Mária (1933.02.15.), Evetke Kálmán (1923.02.24.), Mácsay Gusztáv (1910.06.14.), Pallya Rezső (1933.08.31.), Pallya Aranka (1908.12.02.), Pagács Jenő (1923.08.01.), Pallya Ottó (1929.08.15.), Szabó Jenő (1903.07.02.), Szabó József (1904.12.25.), Szabó Mária (1914.08.05.), Szabó József (1909.02.15. Felsőszemeréd), Szibilla Mihály (1919.01.05. Nyitranagykér), Taldik Katalin (1902.01.13. Nyitranagykér), Varsányi Aurél (1928.11.21.)

---

³⁴ **Motesíky, Á.** 1992: Településlexikon. Magyarok nyomában. Nyitrai járás - Nemespann, Nyitracsehi, Nyitraegerszeg, Nyitragerencsér, Nyitrageszte. Hét 1992/19, 13.

³⁵ Motesíky Árpád szíves szóbeli közlése.

³⁶ A nemespanni temetőben található közös családi sírjuk tanúsága alapján február 15-én született.

³⁷ A nemespanni temetőben található Csekey Ferenc sírköve alapján 1924. április 15-én született.

³⁸ Keresztelője az egyházi anyakönyv szerint március 13-án volt.

³⁹ A nemespanni temetőben található közös családi sírjuk tanúsága szerint február 17-én született.

⁴⁰ Keresztelője egy nappal korábban (!).

⁴¹ A nemespanni temetőben feleségével közös sírban nyugszik, mely szerint február 13-án született.

⁴² Keresztelője március 3-án volt (!).

⁴³ Szül. Csúthy.

⁴⁴ Született 1905. október 19-én.

⁴⁵ Született 1900. március 10-én.

Adatok a Csiffáry család történetéhez II-III.

II. 1835 Polyák Katalin könyörgése fia huszároktól való elengedése ügyében

Az irat Polyák Katalin, özv. Csiffáry Imréné kérete⁴⁶, melyben fiát, szintén Imrét próbálja felmentetni a huszárság alól. Csiffáry Imrének⁴⁷, a falu jeles szülöttének rövid életrajzát a következő forrásközlésben adjuk közre. Ehhez csupán adalékul szolgál ezen dokumentum, melyben az édesanyja, hogy a végső elkeseredéstől megmentse, és az örökségét veszni ne hadja, kéri, hogy eresszék haza. Ez azonban, mint látni fogjuk nem történt meg. A szolgálat letelte után leszerelt és hazatérve pedig közmegebecsülésnek örvendett, majd hosszú időn át a falu bírójaként (is) szolgált.

-irat kezdete-

Tekéntetes Karok és Rendek

Kegyess és hathatos Pártfogóim!

Történt; hogy e' folyó holnap 2ik Napján Helységünkől eredett Nms Hamar László minekutánna már Huszár ruhába fell öltözött volna Atyafiait Fegyverben látogatóul haza jövéen, ezen Napon a' Verbungs Comendónál meg Kellett nékie jelenni, melly alkalommal éppen az én szerentsétlen Fiamat Nemes Csiffáry Imrét éppen azon szerentse, hogy említett Hamar Lászlónak fuvarossa lehetett, Ki is útközben olly Kedvet adott á Katonaságra Fiamnak, hogy meg felejtkezvén Özvegy és Öreg Édes Annyáról, meg felejtkezvén apró leány Testvéreiről, és Édes Attyáról egyenessen 's tsupán ő reá háromlandó vagyonskájáról, tsupán régi jó barátját ell hagyni sajnálván, annyira ösztönöztetett, hogy

⁴⁶ **MV SR - ŠA Nitra**, NŽ I, Nobilitaria, 154. Csiffáry.

⁴⁷ Testvérei közül Eleonóra (*1804.09.19.), Mária (*1808.02.10.), Anna (*1810.03.04.) és Borbála Csuthy Adalbertné (?) nevei ismertek.

nevezett Fiam is azon alkalommal 14. Esztendőbéli szolgálatra Kegyelmes Hertzegh Coburg Ezeredjében bé állot, melly tselekedetit már mostanában is annyira meg bánta, hogy Bajtársai sem jövendőlkhetnek bellőle soha jó Katonát, és jelenvalólág nem szemlélhetnek szemeiből egyebet szívének keserves tseppeinél, az ételt, és italt pedig egészen meg útálta, melly keserve tettének ha annyira szívére hat bizonyossan ember sem válhat belőlle hoszszas ideig, amint rajta szemmel is látható hogy koporsójához közelget.

Hogy tehát ezen egyetlen Fiamat, és volt gyámolómat ezen veszedelmektől meg menthessem, és a' kétségbe eséstől |: amitől az Isten őrizze :| meg szabadíthassam még most legalább ifjúságának virágjába mivel tsak 16. Esztendős, a' legmélyebb leereszkedéssel bártorkodom a Tekéntetes Karok és Rendek Kegyes színe eleibe folyamodni; méltóztassanak kegyessen a' fent nevezett Fiam Keserves állapotját illő tekintettbe venni, és a' hozzá közelgető Kétségbe eséstől meg őrizni, egyszersmint az én szomorú Anyai Szívemen Könnyebbíteni, és elhagyatott Özvegyi sorsomon most Öreg Napjaimra leg alább, Fiamnak vissza nyerése által enyhíteni, a' Ki,

egye

-második oldal-

egyedül maga vagyon Férjfi ágon gyermekeim közül, Ki engemet most öreg Napjaimba, többi apró Testvéreivel együtt gyamolíthatna, és gondunkat viselhetné mind nekünk, mind pedig Édes Attyáról egyenessen reá háromlandó vagyonotskának. – Hogy tehát azon kevés Jóságotska is holtom után idegen kezekre ne származzon, és mind nekem holtomig mind Testvéreinek légyen valaki gondviselője leborúlva esedezem a' Tekéntetes Karok 's Rendek előtt méltóztassanak kegyessen a' Verbunk Tisztjénél leg alább az Ezeredhez való küldetését hátráltatni, és az illető Katonai Kormánynál hathatós szószóllások által mentül előbb

említett Fiam szabadulását, és ell bocsájtatását kegyessen ki esz-
közleni.

Ki erőssen reménylven ell Keseredett Anyai szívemnek ohaj-
tott vigasztalását, és Fiamnak a' Kétségbe eséstől való meg szabadí-
tását, magamat más időkre is kegyességekbe, és hathatós Párt-
fogásokba ajánlom. 's maradok. Nemes Panon Szent Jakab Hava
16ik Napján az 1835ik Esztendőnek.

A Tekéntetes Karoknak és Rendeknek.

alázatos szolgállója.

Nemes Polyák Katalin.

néhai Nms Csiffáry Imre öz-
vegye [mp íg]

-negyedik oldal-

19. [fo] 11e Sept 835.

Tekéntetes Nemes Nyitra
Vármegye Tekintetes Karjai-
hoz és Rendjeihez nyújtandó
alázatos Könyörgő Levele.

Melynél fogva á bent írtt könyörgő

alázatossan esedezik: hogy á bal e-
settél történt, igen gyenge természe-
tű 's jámbor fiat, a Ki gyámoltalan
több átvakkal terheltt, 's özvegységben
sénlődő Annyát itt hagyván, gondolat
lanúl Lovas Katonák közé ált; - mely
véget Tettes Vgyé hathatós közbe ve
tise által kiszabadítani méltóztat
na.

a bent írtnak

Adatok a Csiffáry család történetéhez III. – 1902 Csiffáry Imre bíró kitüntetése a koronás ezüst érdemkereszttel⁴⁸

Az ismert nemesítés előtről származó Ciffari Istvánra, a verebélyi szék alispánjára vonatkozó irat és az ebben a számban megjelent forrásközlések után a mostani közleményben már jóval későbbi iratokra kívánjuk felhívni a figyelmet.

Ezen következő iratok Nyitra vármegye főispáni hivatalának ügyintéző aktái közül kerültek ki, amelyekből nem csak a kitüntetési procedúra egyes folyamatai rajzolódnak ki előttünk, hanem Nemespann egyik jeles szülöttének és érdemes polgárának életrajza is.

Ezek szerint Csiffáry Imre, a későbbi kitüntetett, 1902-ben a községi bíró hivatalát látta el. A “legmagasabb” polgári kitüntetésre hosszú éves szolgálataiért terjesztették elő. Rövid “szakmai életrajza” szerint, melyet Majthényi Géza Nyitra vármegyei főszolgabíró⁴⁹ jegyzett le Dr. Kramolin Viktor Nyitra vármegye főispánjához írt felterjesztő levelében, aki azt azután mellékletként továbbította Széll Kálmán belügyminiszternek, Cs. Imre 1818-ban született Nemespannon. Hosszú pályafutását katonaként kezdte, amikor 1835-ben, 17 évesen önként belépett a 8. Coburg huszárezredbe. Innét 1848 februárjában szerelt le őrmesteri rangban. A forradalom kitörése után nemzetőrnek állt, ahol már hadnagyi rangban szolgált⁵⁰. A szabadságharc leverése után a szülőfaluja törvénybírójává választották. 1859-ben közfelkiáltással bíróvá választották. 1868-1871 között ismét törvénybíró és esküdt, 1871-1877 között újból bíró, 1877-1890 között megintcsak törvénybíró és attól fogva a tárgyalat kérvény idejéig a falu bírója volt. Valószínűleg az 1902-es tisztújításkor önként visszavonult a “politikai élettől”.

---

⁴⁸ A Ferenc József Rend érdemkeresztjeinek 3. fokozata. Az irat a főispáni iratok bizalmas ügyei közt található (ŠA Nitra, Nitrianska župa – Hlavnožupanské písomnosti, A dôverné 1892-1918, šk. 12 1902/ 27). Tudomásunk szerint első “nyilvános” említése Nemespann önkormányzati történetének tárgyalásából származik (Zemeneová 1986, 38 alapján Hunka/ Mácsay 1999, 18) és most ezen iratok teljes betűhű közlésére vállalkozunk.

⁴⁹ Valószínűleg az 1866-os választás kapcsán említett József fia (Szluha 2003, 78-80).

⁵⁰ Sajnos a szabadságharcban végzett szolgálataira nincs egyelőre további forrásunk. Bóna Gábor műveiben nem találtuk nyomát.

Az Országos Széchényi Könyvtár gyászjelentésgyűjteménye alapján már tudhatjuk, hogy Cs. Imre végül két évre rá, 86 éves korában⁵¹ karácsony után⁵² elhunyt. Ezen gyászirat alapján felvázolható a leszármazottainak töredékes szétágazása is, mely saját kutatásaink eredményeivel kiegészítve könnyen felvázolható lenne. Ettől most mégis eltekintünk, elsősorban személyiségi jogokra hivatkozva, másodsorban pedig azért mert az említett család történetével több más kutató is behatóan foglalkozik.

Végezetül pedig szeretnénk felhívni a figyelmet arra a tényre, hogy ezen család több jeles képviselője szolgálta a falut⁵³, így például az említett Imre veje volt azon Agárdy László⁵⁴, aki kántortanítóként működött a faluban egészen 1932-ig, ill. unokája Cs. Jenő akit 1915-ben választottak tanárnak, de a háborúba való besorozása miatt, csak 1918-tól kezdhetette meg működését egészen a negyvenes évekig. Nagy szerepe volt a falu életében a múlt század 20-as 30-as éveiben, ill. a fiatal nemzedék felnevelésében. Életrajzát későbbi munkáinkban kívánjuk feldolgozni, mellyel az ő emléke előtt is szeretnénk majd ily módon tisztelni.

Felhasznált irodalom:

Hunka, J. – Mácsay, O. 1999: Paňa - 760 rokov 1239-1999. Nitra.

Szluha, M. 2003: Nyitra vármegye nemes családai I-II. Martonvásár.

Zemeneová, V. 1986: Nitrianska župa - Hlavnožupanské písomnosti. I. Inventár. Nitra.

---

⁵¹ "...életének 87-ik évében,..." formula megtévesztő, hiszen csak a 86. életévét töltötte be. Az 1844-es nemesi vizsgálatban (ŠA Nitra, Nitrianska župa – Nobilitaria, 154. Csiffáry) található, a nagycétényi plébános által hitelesített anyakönyvi kivonat szerint 1818. szeptember 16-án keresztelték meg. Szülei Cs. Imre és Polyák Katalin voltak. Ezt támasztja alá a még a nemespanni temetőben meglévő sírhelye (Csiffáry családbeliek között a hátsó, nyugati sorban) is, amely szerint 1818. szeptember 10-én született. Feleségével Timaraczky Katalinnal (1828-1883. február 25.) és unokájával Csiffáry Ágnessel nyugszik egy sírban. A főszolgabíró is 84 évesként tünteti fel levelében, holott a júniusi keltezés alapján ezt a kort akkor még nem érthette meg.

⁵² 1904. december 27-én, fél 6 körül.

⁵³ A család ezen és más ágából is több tanárember származik.

⁵⁴ Életrajzára további adatokat lásd az iskolakrónikában (megjelentetése előkészületben).

-irat kezdete-

Nyitrai járás főszolgabirájától.

9306. sz.

1902.

Méltóságos

Főispán úrnak

Nyitrán

folyó évi 297 számú rendeletére a
koronás ezüst érdemkeresztre vonatkozó téritvényt van sze-
rencsém visszaküldeni azzal hogy a rend alapszabályait Csif-
fáry Imre nemes panni birónak már kiadtam.

Maradtam

Méltóságos Főispán Urnak

Nyitrán 1902 november hó 23 án

alázatos szolgája

[Majthényi Géza]

főszolgabiro

Méltóságos

Dr Kramolin Viktor úrnak

Nyitravármegye főispánjának

Nyitrán

-negyedik oldal-

a kitüntetettnek hálás
köszönetének tolmácsolá-
sa mellett tisztelettel
felterjeszteni.

fogadja [stb.]

Nyitrán, 902 novb. 29én.

kiad:

[Dr KrV]

főispán.

~~# amelyhez felterjesztésem meg-
hallgattatásáért a magam
részéről is esatlakozom-~~

[Érk.] 902 novb. 27én.

1m. 228/902

ad. 297 sz. II 902/27

Belügyminiszter.

Hivatkozással Nagymél-

tóságodnak f. évi no-

vember hó 15 én 6321/el.

sz. a. kelt nagybecsülei-

ratára, van szerencsém

a Csiffáry Imre , NemesPann

község bírójának, az öfelsége

által legkegyelmesebben

adományozott koronás

ezüst érdem kereszt, va

~~9306~~ sz lamint annak kiegé-

~~902~~ szitő részét képező

alapszabályok kézbesítését

tanusító elismervényt –

Méltóságos (P Kiadatott)

(02 XI. 29)

Dr Kramolin Viktor úrnak

Nyitravármegye főispánjának

Nyitrán

199/902

-második irat-

Magyar királyi belügyminister.

6321 szám.

[Eln.]

Méltóságos Úr!

Folyó évi november hó 11 én 6236 eln. szám alatt kelt rendelet kapcsán

⁵⁵ a Csiffáry Imre Nemes-Pann község birája részére legkegyelme-
sebben adományozott koronás ezüst érdemkeresztet, a vonatkozó
alapszabályokkal együtt további eljárás végett Méltóságodnak
idezárva oly felkéréssel küldöm meg, hogy a szintén mellé-
kelt térítvényt kellő aláíratás után felterjeszteni szives-
kedjék.

Fogadja Méltóságod tiszteletem nyilvánítását.

B u d a p e s t e n, 1902. évi november hó 15 én.

a minister meghagyásából:

[Karvál...]

ministeri tanácsos

Méltóságos K R A M O L I N V I K T O R úrnak

N y i t r a v á r m e g y e főispánjának

NYITRÁN.

-negyedik oldal-

Érk. 902 novber. 18án

az alapszabályok ér-

2m 297 sz 288/902 II 902/27

---

⁵⁵ “db. kor. ezüst érdemkereszt alapszabály és térítvény.”

telmében visszater- jesztettek.	res. 902.
[... 902 XI/18]	Főszolgabíró
[kiad]	terjeszteni
Dr [KrV.]	
főispán	F. évi nov. 12 en
	288 sz. a. [kert] rende-
[tatandó]: XI/30.	let kapcsán a Csiffáry
	Imre, Nemes-Pann
	község bírása részére
A nyilvántartásokban	legkegyelmesebben ado-
előjegyeztetett	mányozott koronás
Szilágyi	ezüst érdemkeresztet
	a vonatkozó alapszabá-
Bejegyeztem Szilágyi	lyokkal együtt kézbe-
	sítés végett oly fel-
	hívással küldöm meg
	főszolgabíró urnak,
	hogy a [szintén] mellé-
	kelt terítvényt kello
	aláíratás után hoz-
	zám terjessze vissza,
	s a kitüntettet
	az átadásnál szóval
	is figyelmeztesse, hogy
	elhalálózása esetére
	akként intézkedjék,
	hogy az érdemkereszt
	199/902 (P Kiadatott)
	(02 XI 18)
	[...] 902 XI 30

-harmadik irat-

Magyar királyi belügyminister.

6236 szám

Eln.

Saját kezéhez

Méltóságos Úr!

Ő Császári és Apostoli Királyi Felsége folyó évi november hó 7.-én kelt legfelsőbb elhatározásával Csiffáry Imre Nemes-Pann község bírájának sok évi buzgó szolgálata elismerésül a koronás ezüst érdemkeresztet legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

./.

Folyó évi szeptember hó 27.-én 199 szám alatt kelt előterjesztése mellékleteinek visszaküldése mellett felkérem Méltóságodat, hogy a szóban levő legfelsőbb kitüntetésről nevezetett értesíteni sziveskedjék.

Fogadja Méltóságod tiszteletem nyilvánítását.

Budapesten, 1902 évi november hó 11.

[...]

Méltóságos Dr Kramolin Viktor úrnak
Nyitra vármegye főispánjának

Nyitrán.

-negyedik oldal-

Erk. 902 novb. 12én

1m 288 sz. 199/902

res. 902 II 902/27

297/902

főszolgabíró

Nyitrán

< - >

[Erről] f. évi jun
25én 4803. sz. a. kelt
előterjesztése mellékle-
tének visszaküldése
mellett oly felhírás-
sal tudatom, hogy a
szóban forgó legfelsőbb
kitüntetésről [szeretettel]
értesitse.

Az érdemkeresztet
annak leérkezte után
fogom megküldeni

[...] 902 XI/12.

[kiad]

[DrKrV]

főispán [...]

(Kiadatott:)

(02 XI. 12)

199/902

-negyedik irat-

4803. szám

902

Méltóságos Főispán Úr!

Mély tisztelettel bátorkodom,
a kormányzatom [betolt] varmegyében fekvő⁵⁶
~~vezetésre bízott~~ nyitrai, járás egyik legderekasabb és
erre legméltóbb községi tisztviselőjét Csiffáry Imre
nemes-panni községi bíró személyében legmaga-
sabb kitüntetésre ajánlani az alább felhozottak alap-
ján:

Csiffáry Imre, a % alatt ezalatt
születési anyakönyvi kivonatból kitűnőleg 1818 évben
született Nemes Pannon, 1835ben önkényt belépett a
cs. és kir. 8 számú Koburg Gotha herczegről nevezett
huszárezredben, a hol 1848 február hó 23áig tényle-
ges szolgálatban állott és mint őrmester, bocsáttatott
el; 1848 évben mint nemzetőr hadnagy részt vett a
szabadságharcz hazafias mozgalmaiban és ezeknek
lezajlása után szülőközsége, Nemes-Pann, törvény-bi-
rájául választotta meg; már 1859:ben az általáno-
san iránta táplált bizalom és rokonszenv következté-
ben közfelkiáltással birává választatott, 1868:ig, mint
bíró, 1868:től 1874:-ig, mint [törvénybíró] és esküdt, 1871től
1877:ig ismét mint bíró, 1877-től 1890ig, mint törvény
bíró, vigre 1890.től mai napig megszakítás nélkül, mint
községi bíró működik és 84 éves agg kora daczára eb-
beli tisztét az egész község osztatlan megalégedésére

a járási főszolgab⁵⁷

látja el; a mely hivatalos működéséről magam is
csak a legőszintébb elismerés és becsülés hangján szólha-

---

⁵⁶ Ceruza javítás.

⁵⁷ Ceruza javítás.

tók.

A folyó évben megtartandó tiszt-
%

-második oldal-

%

ujtáskor azonban ~~étes~~ koránál fogva előreláthatólag saját kívánsága folytán mindenkorra meg fog válni hivatalától és így tekintettel arra, hogy félszázadot meghaladó szakadatlan hivatalos működése alatt mindig önzetlen odaadással szolgálta a községet, és mindenkor polgártársainak méltó vonzalmával találkozott, a melyhez a magam részéről nem tartom fő-
lőslegesnek hozzátenni, hogy politikai tekintetben is feltétlenül megbízhatónak bizonyult, alázatos ké

[Nagyméltóság]⁵⁸

relmem oda irányul, kegyeskedjék Méltóságod illetékes helyen előterjesztést tenni és hathatós támogatásával kieszközölni azt, hogy Csiffáry Imrének a közügy terén szerzett érdemei elismeréseül, a koronás ezüst érdemkereszt a legmagasabb helyről kegyelmesen adományoztassék. mély

Fogadja Méltóságod kiváló tiszteltem őszinte kifejezését melylyel

Maradtam Méltóságodnak:

alázatos szolgája:

[Majthényi Géza]

Nyitrán, 1902 évi június 25én.

főszolgabíró

---

⁵⁸ Ceruza javítás.

-negyedik oldal-

Erk. 902 június 28án
1m. 199 sz. 288/902
res. 902 II 902/27
a/a.

[~~kinyilvántaitandó~~]

~~1902. szept. 1ig.~~

[~~Belügyminister~~]

< - >

fogadja stb.

[...] 902 IX/27

[kiad]

Dr [KrV]

főispán

felterjeszt

(P Kiadatott:)   eni

(02 IX. 29)

Csiffáry Imre

kitüntetése

Adatok a Pallya család történetéhez II-III.

– 1694 Néhai Pallya András cétényi örökségéről

– 1719 Pallya Sándor végrendelete

Az ismert legrégebbi Nyitra vármegyei birtok vonatkozású irat⁵⁹, nem számítva Kázmér Miklós⁶⁰ adatait, közlése után, most konkrét családfa rekonstruálására alkalmas iratok között válogattunk. Ezek közül kettőt emelünk most ki: az egyik az 1694-ből származó cétényi tanúkihallgatás, a másik pedig Pallya Sándor 1719-ből származó végrendeletének másolata⁶¹. Mindkettő értékes adatokkal szolgál, a genealógiai adatokon kívül, a Pallya család birtokait és ingóságait illetően, illetve a tanúkihallgatás a cétényi eljáróság 17. század végi személyeit illetően is.

Ezen két irat adatait felhasználva és kiegészítve saját információinkkal megpróbáljuk felvázolni a Pallya család leszármazásának legrégebbi ismert szakaszát Nemespannon és környékén (III. melléklet). Mindkét dokumentum a Nyitraivánkai Állami Levéltár Nobilitaria-jában a Pallya faszciklus⁶² iratai között található, melynek teljes feldolgozása még várat magára.

A többi nemespanni családhoz hasonlóan a 18. század eleji történetüket szeretnénk a jövőben egy “közös” tanulmány keretében feldolgozni, ezért előzetesen csak annyit árulunk el, hogy az 1699-es adományokban Miklós és Sándor neve szerepel. Az itt közlendő családfakezdet⁶³ fog majd ehhez a munkánkhoz kiindulópontként szolgálni.

---

⁵⁹ **Csal. mar.** 2009/1, 31-32.

⁶⁰ **Kázmér**, M. 1993: Régi magyar családnevek szótára XIV-XVII. század. Budapest, 812-813 Pála.

⁶¹ A végrendelet a jelzett faszciklusban két példányban is fennmaradt. A háromoldalas második példány a másoló írásától függően, kis mértékben helyesírásában is eltér. Egy-két szó nem egyezik, ill. hiányzik az első átiratban. A második átiratban hibás számozás érvényesült, ugyanis a 9-est kifelejtették. Ezen példány olvashatóbb is a mai nyelvezet szempontjából és ennek tanúsága szerint az eredetin Balogh István pecsétje is rajta volt.

⁶² **MV SR – ŠA Nitra**, NŽ I., Nobilitaria, 628 Palya.

⁶³ A Pallya leszármazás, nemkülömben a többi nemespanni családhoz hasonlóan, eléggé bonyolult. Az egyes évszámokat vagy anyakönyvi adatok alapján adtuk meg, vagy az egyes tanúvallomásokban megadott életkoruk alapján számítottuk ki. Az egyéb itt nem szereplő családi kapcsolatok felfedésében a következő iratok voltak segítségünkre: **SAP** 40. doboz/ 41., 113. és 123. irat; 41. doboz/ 198. irat; 42. doboz/ 314. irat, ill. 373. irat; **Investigatio Nobilium** 1756 No. 41 Csiffáry, 124. old. (pontos levéltári jelzete – elhelyezkedése egyelőre sajnos nem ismert számunkra). Ezen leszármazásba az 1690-es években felbukkanó Katalin(oka)t és egy Évát eddig nem sikerült beillesztenünk. Szabó Péter és Pallya Katalin házassága még további bizonyítást igényel, mivel a végrendeletben szereplő Katalin véleményünk szerint nem lehet azonos az anyakönyvben már 1698-ban

-első irat kezdete-

I.

Ao 1694 die 5 Juny

Mi Czétené Fő Berak Aczh Görgly Falu Beraja Magyar
Janos penes Comissionem Dni Provisoris Archi Eppi [Bona]
Verebelien Grosi Dni Nicolaj Vass facta est. Inqvisitio ad
Instantiam Gósi Dni Nicolaj et Alexandri Pallya secun-
dum [infrascripta] Deutri.

De Eo utrum Tugyaé hallottaé avagy emlikezéké jol rea
az Bizonsag, hogy az mi némo josaga értvan, fölgyéj vannak
Pallya Miklos és Sandor Urajmeknak. Kisz Czétenyé és
Nagy Czéteni, hatarokban, hogy azon Josagot avagy értvan
Földeket meg az eo kégyelmek Istenben Kémult édes
Attyok és birta; volna; és hogy öröke volt volna, ides-
Attyoknak és

Primus Testis Stephanus Misaross, Juratus Assesor
Czétenien Aor circiter 53. taliter fassus est [ad] punc-
tum 2du Deutri emlikezem jol rea, hogy Istenben
Ki mult, Pallya Andras, Pallya Miklos, és Sandor
Urajmeknak, édes Attyok, és birta azon felül Kisz
és Nagy Czétené hatarokban, lévő Nitvany foldeket aki
Ket most es birjak, de azt nem tudom mért birjak,
mire nem, Zalogja volt é Istenben Kémult Pallya And
rasnak vagy eöröke azt nem tudom,

Secundus Testis Valentinus Ficza, Juratus [Assesso]
czeteniensis Anor circiter 56 ezen fatens és az [szeri]
fateal,

3us Testis Joanes Borbil Juratus Assessor., czetenien Ao

---

felbukkanó asszonnyal. Egy későbbi keltezetlen tanúvallomás alapján azonban kis időeltolódással azonos nevű házaspárt feltételezhetnénk a faluban.

65, ezen fatens és az szerint fatealt, és hogy jól em
likezék rá, hogy mind riteket együtt Istenben Ki múlt
Pallya Andras birta, az földeket de azt nem tudom mire
birta mire nem

4tus Testis Adalbertus Berkess, Juratus Assessor cseteniens

Anor circiter 75 ezen fatens és az szerint fatealt.

5tus Testis Michael Ficza, Aor circiter 75 Juratus

examinatus ezen fatens és az szerint fatealt.

-második oldal-

Partis A.

sub Nr 4o

-második irat kezdete-

†.

Atyának Fiunak és Sz. Lélek Istennek Neviben

Amen.

En Pallya Sandor Isten Fogságában lévén: mivel az Ur Isten-
nek, eo Sz [Főlszégének] meg masulhatatlan Decretuma szerint
minyajunknak egyszer meg kel halnunk [Testemben] ugyan
beteg de elmimben meg egissiges, ajánlom az en lelkemet
az en meg valto Cristusomnak a Testemet pedig a honan
eredetet vett, az eo Anyának, a Földnek: Mind azon al
tal az en javajmból aKikel az Ur Isten maga [ingyen] valo
jovolyaból engem meg aldot, az en arvaimek vagyis. Fiaim
Között tesek rendelést ezen alab irt punctumok szerint

Primo Cseteni Templomra magam Lelkéért hagyok 4

Forintot

2do A Jövendőbeli Termisből Ujvari Baratoknak, hagyok
és legalok 6 Mecz Buzat, 1 ako Bort.

3o Dicskej Pallya Andras Fiamot, ki hazasítottam, és

szarvas Marhakból és ki eligéttetem nem külöm
ben se a mult esztendőbeli, s a jovendőbeli Buza ter
misben semi risze nincsen holot faratsaga sincs
benne, nem praetendalhat.

4o Az mi némó [ket] Tinot hozot, Pallya Janos fiam az Aroksza
lasi Paptól, egyéket eladvan 9 Taléron az arat maga [imit amot]

[Költe el], mert Czéteni Plebanusnak eő miatta Fizetődöt abol
9 forint, Verebeli Nimeteknek 2 Arany ugyan az és eo
mi atta, az Masika pedig ugyan affélé sugar nevő eőkör
az és maragyon nala Pallya Janosnal

5to Régé [Keresminyünk] nintsen haném mostanaban az mi
némó Pinzecskenk vagyon, ligyen kozonsigessen mind a
nigy Fiamé ugy mind Pallya Ferenczy Janosé Miklosé
es Laszloé egyenlő kippen,

6to Szarcsój uton félől lévő Nitvany melynek főlso szóm
sigya Balogh Janos, also pediglen Csekej Peter azon
Nitvan mind hogy együt, asztak legyen mind a 4 fiamé

7mo Az erestvinben levő Nitvany a medig eők magok astak az
Andrason kivól legyen mind az 4 fiámé

8to A minémo Berecz Istvan Rityet [VCIszpan Urtól vettünk]

Nemes Czéteni Hatarban Jégh [veremnel melynek] főlso szom
sigya Hering Janos alsó pediglen ugyan maga Beretz
Istvány rittyé azon Rétt ligyen az meg Nevezet 4
fiamé.

-második oldal-

I.

9no Tavalé esztendőben Pallya Kata leanyomnak égértem egy

űszöt aki mar meg Borjazot, most és neki hagyom és kozón
siges gond viselisz alat, ligyen az tehin ugyan az leanyo

mat, és közönsigessen tarcsak Ha pedig találjanak ostoz
Kodni, á fiaim tehát á Tehin maragyon annak á Kezé
nel, aki gongyat vissele á Leanynak, és ha még talna
halni á leany á Tehin menyen, közönsiges osztalban.

10 Hogy ha az Ur Isten ki solittana, engemet ez Arnyék
vilagbol [tartoznak] á Fiajm közönsiges keresminyből
magamert, és Felesigemert; Nitraj Baratokal 4 [Szemiset]
mondadni, és Nitraj Ispitaban, á jóvó Termisből 1 Mecz

11 Buzat meg adni
Dicskej Pallya Andras fiamnaká jovendöbeli termis
ból tartoznak közönsigessen 5 Mecz Buzat adni,

12 A Leanyomat Pallya Katat meg il szintin ugy hagyoma
Josagba valamint egyék fiamot és még együt lesnek á Fia
[jm], tarcsak á Leanyt. Kozönsigessem és ha tanalnak el
ostozködni, á Fiajm tehát á vegye maga Keze ala á
Leany Jussat, aki magához veszé, és tartya, á leanyom
mat, és ha halala történek az leanynak holta utan
az eo Jussa menyen Kozönsiges osztalban Költ ezen
Testamentum titel Nemes Panye Nemes Szemillyek előtt
ugy mint :|: Signat Pann Ao 1719. Die 26 Mens
Martÿ Corame Petro Szabo I [Sedis] Verebelien [Jurae]
(LS.) Corame Stephano Bogyo Jurato (LS) Corame
Stephano Balog Jurato Corame Georgio Kolosy
Jurato Corame et per me Paulu [Nigreny] Nota
[riu] Czetenien mp (LS)

[...]

Antonii Pallya

sub Nr 8.

Források a Fejér megyei Csuthy (Csuthi, Csuti, Csuty) családi ágak történetéhez I.

I. 1762 Bakó György tanúvallomása szabadbattyáni Csuthy Mihály ügyében⁶⁴

-felzet-

Sub Lra E.

F 2. N° 21.

-irat kezdete-

Intrascriptum psentium per vigorem fatemur, et
Recognoscimus quod nos Anno die Locove datarum
psentium ad Requisitionem Egregy Senioris Michaelis
Csuthi talem uti seqvit[us] pereg[...simus] Inqvisitionem.

De = Eo = Utrum?

1° Vallya meg a Tanú le tett hite után tudjaé bizonyossan, és

honnand vagy hallottaé és kitúl? Hogy ezen Tettes⁶⁵ Nemes
Fejér Várgyében⁶⁶ lévő Szabad-Battyán nevezetű Helységben
mostan lakos Csuthi Mihálynak János volt az attya kijs⁶⁷
katonáskodásában Vásonyban halt megh?

2do Nem ide nem említett János, és annak testvérje György, mint
kétt testvér atyafiak Gergőlytúl szármoztak legyen?

3^{io} Ugye: hogy Gergőly Dobozi Csuthiak közül lévén föllyebb említett
fiai is, úgymint János, és György azon, ezen Nemes Fejér Vár-
megyében lévő Dobozi Pusztáruul szármoztak által, János Vá-
sonyban György pediglen Szabad-Battyánra.

4to Mind ezekett honnan tudja, avagy kitúl hallotta? Mondja meg a tanú.

---

⁶⁴ **Fejér Megyei Levéltár**, IV. A. 72. Fejér vármegye nemességi iratai, b) Nemességi iratok 176.

⁶⁵ „tekintetes”

⁶⁶ „vármegyében”

⁶⁷ „aki is”

Testis providus Georgius Bako anno[r] [...] 80 in poone⁶⁸

Sz-Mihály. ICottu Albensi [adjactus] deposito praevi[c]
Corporali Juramento fate[...] ad 1mo Igen jól isméri mostanság Szabad-Battyáni ezen T. Ns Fejér Vármegyében lévő Helységben Csuthi Mihály névű embert a kurucz világban, hogy az ellenség előtt el szalattak, és Sz-Mihályra ment⁶⁹ Csuthi Mihály a tanú házánál lakott három esztendeig, és annak atyát Jánost is jól ismerte, ki a régi török világban Vásonyi katona volt, és a török le csillapodása után számtolanszor mostanság-is Szabad-Battyánban lakozó fiahoz Csuthi Mihályhoz látogatására le jött s-mivel utyában volt Sz-Mihály a tanu atyának házánál meg állott, és Eő nekik jó napott mondott, úgy emlékszik a tanú, hogy említett Csuthi János Vásonyban halt meg. Ad 2do Azon Csuthi Jánosnak egy testvérje ugyan Csuthi György véle együtt Jánossal, Kijjs⁷⁰ hasonló képen fegyver viselő ember volt, le jött Szabad-Battyánra azért, azt-is ösmerte a tanú. Ad 3^{io}

Néháncor

-második oldal-

Néhánykor pedig a tanú atya házánál lovaikrul le szállottak és egy ital Bort ittak jelen létiben a tanunak azon alkalmatosságokal mind János, mind György kétt egy testvér atya fiak beszéltek és emlegették, hogy az Eő Attyok Csuthi Gergőly volt, Dobozi Földes Úr Valóságos

---

⁶⁸ „possessione”

⁶⁹ Az állítások nyelvtani értelmezése bizonytalan abban a tekintetben, hogy ki futott meg az ellenség elől, illetve hogy ki ment Szentmihályra.

⁷⁰ „aki is”

Nemes Ember; és Eő nekiek mostis volna ottan jószágok
csak hogy azon háborús üdő miatt nem bírhatnák és
őkis onnand vitték mágokat katona életre.

Super cujusmodi per Nos per acta Inq[ui]sitione Consue-
tas [hacce] dedimus Literas Testimoniales Pentele
die 14^a Aprilis 1762.

Sigismundus Vörös ICottus Albensis su[per] Judlium mp [...]
Michaël Dancs⁷¹ Ejusd ICottus Jurassor mp [...]

Anno 1763. die 29^a Mensis May in [Lta] Rea[...] Civitae
Albensi [...]insertus Testis Coram Nobis restatutus reexa-
minatus, et [autsentieatus] confirmat fassionem.

Franciscus Gyurkovics ICottus Albensis [sub] VComes mp:
Sigismundus Vörös ICottus Albensis su[per] Judlium mp [...]
Joannes Fekete Ejusd ICottus Jurassor mp:
Michaël Dáncs Ejusd ICottus Jurassor mp:

---

⁷¹ Danis (?)

Adalékok Nemespann pecsétörténetéhez II. – 1939 Pallya Kálmán bíró igazolása a bérlésről⁷²

A Pallya Kálmán bíró által kiállított igazolás a nemespanni Csuthy család fennmaradt iratai közt található. A magánkézben lévő irat az egykor Lakits, majd örökösödés útján a Bossányi család egyik ágához került birtok 1939 őszi állapotát írja le.

A dokumentum, mint már megszokhattuk mégsem ezért jelentős a falu történetének szempontjából, hanem azért mert az iratot a Magyarországhoz való visszacsatolás utáni, de még a (vár)megyerendezés előtti időben állították ki a nagytapolcsányi (Szlovákia) ügyvéd számára. A hitelességét igazoló falupecsét is ezt az állapotot tükrözi, hiszen a későbbiekben már a visszaállított Bars vármegye területéhez tartozott.

A pecsétlenyomat az új, nem viasszal, hanem már tintával nyomott lenyomatok sorába tartozik, közepén NEMESPANN, köriratában: · NYITRA-POZSONY K. E. E. VÁRMEGYE · KÖZSÉG felirattal. Az utóbbi is az olvasó felé fordulva vésetett.

-irat kezdete-

Igazolvány.

Hivatalosan igazolom, hogy Dr. Bossányi Kálmán ügyvéd, nagytapolcsányi lakos, birtokát, mely Nemespann község határában fekszik 140 mh. kiterjedésű, özv. Bottlik Józsefné sz. Heringh Janka nemespanni lakos bérlő.

nemespann 1939 augusztus 22

(Nemespann pecsétje) Pallya Kálmán
bíró

---

⁷² Irat nálam ("A - a haszonbérlettel kapcsolatos iratok" fasziklus). A pecsétlenyomat képe a fedőlapon.

Hely- és névmutató

Alcsút (11, 13), Alsószemeréd (58), Árokszállás (98)
Babindál (58), Bajnocska (15), Bécs (26), Bodmér (13), Buda (7, 45), Budapest (90)
Csiffár (58), Csíkvár (7-10)
Dicske (Di; 19-24, 49-51, 53, 58, 98-99), Doboz (9, 11, 13, 100-101)
Esztergom (26, 58), Érsekújvár (26, 76)
Facskó (16), Falubattyán (7), Farkasfája (11), Felsőgaramveszele (Fv; 20), Felsőszemeréd (80), Frivald (16)
Garamnémeti (Gn; 21), Garamszőlős (Gs; 20), Gyöngyös (47-49)
Hontfüzesgyarmat (Hg; 23)
Kecskemét (11), Kiskunlacháza (12), Klacsán (16), Köpösd (23), Köporuba (15-16)
Léva (45-46), Lieszko (29, 31)
Martos (25-27)
Nagybiccse (15), Nagycétény (Nc; Ct; lásd még Kiscétény; 20, 22-23, 29-34, 36-40, 42-44, 58, 60-61, 80, 85, 95-99), Nagycserna (16), Nagyhind (58), Nagyölvéd (Nl; 22), Nagytapolcsány (103), Nagyvázsöny (7), Naszvad (Nd; 20, 24), Nemesoroszi (No; 19-20, 22), Nemespann (Np; 19-24, 29, 31, 33, 35-39, 42-46, 58, 60, 62, 64-65, 68, 70-72, 75, 77-80, 83-90, 92, 95, 99, 103), Néver (Nr; 19-24), Nyitra (67, 69, 80, 86-88, 90-91, 93, 99), Nyitraivánka (18, 42, 45), Nyitranagyér (Nk; 19, 22-24, 58, 80)
Pápa (7), Papkeszi (9), Pentele (102), Polgárdi (7)
Ráckeve (11-13), Rajec (15-16)
Sárszentmihály (7, 101), Sárvíz (8), Seregélyes (9), Suja (15-16)
Szabadbattyán (7-11, 100-101), Székesfehérvár (8), Szentpéter (26), Szigetszentmiklós (12), Szőgyén (Sz; 22)
Tác (9), Tardoskéd (Tk; 21, 23-24, 80), Tass (13), Tild (30, 32, 34, 36), Trsztyenna (16)
Vajk (45), Vác (26), Vázsony (9-10, 100-101), Verebély (Vr; 19-24, 29, 32, 36, 47-48, 58, 98), Veszele (50)
Zsitvagyarmat (Zs; 19-24, 40)

III. Ferdinánd (11, 15)

Agárdy (85), Alföldy (23), Augusztinyi (19-21, 23-24), Ács (22, 42, 96)
Babós (45-46, 80), Bajhay (Bajkay, 19, 52-53), Bakó (7, 9, 100-101), Balás (22, 30, 33-34, 60), Balassa (12), Balga (19), Balogh (19-24, 35, 60-61, 65, 95, 98-99), Bartha (20, 24), Barthus (20, 55), Bazsik (21), Bába (20, 54), Bankó (9), Bebeny (30, 32, 34), Belay (Bélay, 23), Beliczay (22), Belohorecz (19), Benda (23), Benyák (30, 33-35), Berecz (22, 98), Berkes (97), Biczó (20), Bíró (22-23), Blaskovics (23), Bogdán (21), Bogyó (19-20, 22, 24, 35, 37, 41, 58, 60-61, 99), Bokros (22-24), [Bodbeli] (35), Boncz (21, 23), Borbély (12-13, 96), Boros (79-80), Bossányi (24, 103), Botlik (103), Bóna (84), Brinza (38, 41), Bukovszky (lásd Takács, 21), Bukovinszky (24), Burbuli (lásd Vastag, 22), Burbulati (23), Burza (21), Buzás (80)
Cékus (43), Csabay (19), Csatay (23), Csekes (22, 24), Csekey (21, 80, 98), Cserbok (21), Cserebó (20-22, 51-52, 54-55, 57), Csernákoczy (19), Csiba (21), Csiffáry (22, 24, 39, 41, 62, 65-66, 75-77, 80-81, 83-90, 92-94), Csiszár (39), Csonka (20-21, 24), Csutor (19), Csuty, Csuti, Csuthi, Csuthy (7-14, 20-21, 23-24, 44, 80-81, 100-101, 103), Czigler (21), Czigliányi (20)
Danes (102), Darócz (23), Deák (23), Desericzky (23), Dezső (21), Dobozy (10), Dorogh (23), Dömötör (67), Dötzi (13), [Drezdák] (53)
Egyed (58), Endrődy (22), Erdődy (22, 24), Ernyey (23), Evetke (80), Exl (24), Érdy (24)
Farkas (21-23), Fazekas (13, 22, 38, 41), Fehér (22-23), Fejes (13), Fekete (102), Ferenczy (19, 21, 23-24, 60-61), Ficza (96-97), Figuli (19), [Fitiry] (58-59), Fodor (12, 22-23, 47-48), Forgács (46), Frivaldszky (16), Fury (22)
Gabik (19), Galbavy (22, 24, 70, 72-73, 75, 78), Galik (19), Gazdagh (19, 21), Gazy (22), Gáll (19, 21-24), Gáspár (19, 21-24), Gegő (23), [Gonzaga] (26), Gróff (19, 21-22), Gug (30, 33-34), Gunis (30, 33-34, 36), Gyárfás (19), Gyepes (23), György (19), Gyurkovics (102)
Hagara (22), Hajnal (19-20, 23), Hamar (58-63, 66, 76, 78, 81), Hanghay (21), Hangyás (21), Harangozó (48-49), Hatala (30, 32, 34-35), Haurni (24), Hegedős (30, 33-36), Hencze (23), Hering (98, 103), Hires (24), Hodossy (23), Horhy (20-21, 47, 49), Horváth (13, 20, 50-56), Hrabovszky (23), Hricovszky (lásd Uhliarik; 15-16), Hudoba (30, 33-34), Hugó (22), Huljak (16), Hustyara (20), Huszár (19, 23-24)
Illovay (lásd Kereky, 19-20), Isold (20), Iszay (23), Iván (21)
Jabloniczky (21), Jancovics, Jankovich (19-24), [Janeksz] (21), Jankovich (22), Jászay (19), Jocsik (30, 33-34), Jósa (22), Juhász (20-21, 44)

Kajon (41, 44), Kalmár (19), [Karvál...] (88), Kazy (20, 50), Kántor (23), Kázmér (95), Kecskeméthy (23), Kellio (24), Kereky (lásd Illovay; 19), Kerny (Kernyi, 20-24), [Kincses] (19), Király (23), Kiss (22-23), Kitka (24), Kivas (19), Klain (21), Kolároovics (Kollároovics, 23), Kolleczy (19), Kolosy (99), Komáromy (19-24, 55), [Komos] (53-54), Koncsek (19), Konstantzy (21), Konta, Kontha (12, 19, 22), Kontill (23), Kosztolányi (24), Kovala (20), Kovács (19-20, 22-24, 51-52, 54), Kouraczy (23), Kozáry (23), Kósa (21, 30, 33-36, 43), Köröskényi (55), Kövér (23), Krajcsy (20), Kramolin (84, 86-91, 94), Kratki (30, 32, 34), Krencsey (19), Krezány (53), Kristóff (47), Krivasch (13), Krizan (20), [Krupieska] (19, 49), Kubinyi (62, 69-70, 73, 75-77), Kudar (13), Kujon (30, 33-34), Kun (47), Kuregy (22), Küllei (11)

Ladányi (12), Lakits (65, 103), Lapos (19-21), László (20), Legáth (24), Lestyánszky (23), Liska (50, 52, 55-57), Lovcsány (57), Lök (22-23), Luby (19), Luzsinszky (20), Lüleý (19, 24)

Magyar (20, 30, 33-34, 96), Majthényi (24, 62-63, 70-73, 76, 84, 86, 93), [Manyka] (44), Marsovszky (62-63, 65-69, 71-73, 75-77), Matko (19), Matyo (30, 33-34), Mácsay (80), Mányi (20), Márki (12), Márkus (19-21, 23-24, 52-53), Mednyánszky (24), Mentler (20), Menyhárt (22), Ménlous (24), Mészáros (19, 24, 53, 96), Micslovics (22), Mihálffy (20-21), Mihály (22-23), Miskovszky (22), Molnár (19-21, 24), Monoszlay (20), Montecuccoli (26), Morotz (25-27), Motesíky (80), Móczár (22), Mócsy (19-20), Mréna (24), Muszka (22), [Múszos] (39)

Nagy (lásd Órsi, Vásárhelyi, 15, 20-22, 24, 50-56), Nagyszombathy (19), Nehéz (22, 50-51), Nemes (19), Németh (23), Németi (29, 31, 33, 36-37, 39-40), Névery (19-20, 22, 24), Nigriny (99), Novák (21)

Ordódy (24, 29, 31), Orgonás (21), Oswald (20), Óváry (21), Órsi Nagy (13), Ötvös (50, 56)

Pagács (80), Pajor (9), Pallya (21-24, 31, 33, 46, 61-62, 66-67, 70, 74, 79-80, 95-99, 103), Páll (20), Péntes (13), Pereszlényi (19-20, 22), Peris (20), Pernits (20), Pély (20), Péter (lásd Rátz, 19), Piko (22-23), Pinka (23), Pinke (19), Polyák (20, 22, 30, 32, 42, 81, 83, 85), Pomtár (21), Posghay (19), Póra (20), Pura (20-21), Puskás (19-21, 23-24, 29, 32, 37)

Rabcsék (20, 22), Rákóczi (8), Rátz (lásd Péter, 19, 55), Rózsa (13), Rusicska (20)

Saller (21), Sándor (lásd Szabó, 12, 19, 22, 79), Schik (24), Seregély (12), Sikos (23-24), Simon (12), Sinkó (19, 21), Sipka (53-55), Skarlec (lásd Váczy, 24), Sóky (23-24), Sós, Sóss (20-21), Sötéth (22), Stiglicz (30, 32, 34-36), Sujánszky (16), Sustor (30, 33-34), Svotta (22)

Szabados (20), Szabó (lásd Sándor, 12, 19-22, 24, 47, 61, 80, 95, 99), Szakállós (47-49, 56), Szapolyai (45), Szántó (20-22, 24, 35-36, 41, 43), Szedmáky (19), [Szegeti] (58, 60), Szente (13), Szepesi (13), Széll (84), Szibilla (80), Szilágyi (89), [Szky/Szhty], Szláv (20), Szobonya (46), Szombat (20), Szögedy (21-22), Szőke (30, 33-34), Szörény (Szörényi, 19-20), Sztankovics (22), Szúnyogh (22)

Tajnay (21, 29, 31-33), Takács (lásd Bukovszky, 21), Taldik (80), Tapolcsányi (22), Taszáry (20), Timoraczy (85), Titka (38), Tolvay (23), Tóth (12, 20-23, 51-52), Török (12, 20), Tötös (9), Trozonyi (23), Turcsányi (20, 23, 76), Tyúkos (23-24)

Uhliar (16), Uhliarik (lásd Hricsovszky; 15-16, előnevek: Csernyan, Mikó, Gombár, Szatranszky, Palkech, Bittsánszky), Ujfalussy (20), Ujhelyi (38, 41, 44), Urbán (30, 33-34), Ürögi (12-13)

Vajda (19-21), Vajk (23), Vargha, Varga (9, 13, 19, 21-24, 30, 32, 35, 47-49), Varsányi (23-24, 45-46, 80), Vass (20-23, 46, 48, 96), Vastag (lásd Burbuli, 22), Váczy (lásd Skarlec, 24), Vályi (29-33, 36-37, 40), Vámosy (21, 23), Várady (19, 21-22), Vásárhelyi Nagy (13), Verebélyi (20), Veress (19-20, 23-24), Végh (79), Vizkeleti (51), Vladár (21), Vörös (21, 102)

Zádory (24), Zagoni (13), Závodszy (21), Závody (21-22), Zichy (19), Zimándy (20), Zselízi (19), Zséby (20), Zsigárdy (23), Zsoldos (9, 21, 61)

Inhalt

Einleitung	4
Widmung	6
Kurze Analyse	
Elemér Csuti: Das Niederlassen der Csuthy Familie aus Csíkvár (Falubattyán, Szabadbattyán)	7
Ida Tamás: Der Ast der Familie Csuthy in Ráckeve, die aus dem Bezirk Fejér stammt	11
Péter Buday: Die ältesten Beweise über die adlige Herkunft der Familie Uhliarik aus Rajec und Šuja	15
Forschung	
Der Fond des Predialisten auf Bischofsamtes in Verebély und Szentgyörgy I. – Ablage der ersten 5(a) Schachteln	18
Quellen	
Das Verderben der Morotz Familie aus Martovce – Daten über die Verwüstung durch die Kriege im 17. Jahrhundert	25
Vom Bischofsamt in Verebély und Szentgyörgy aufgenommenen Zeugenaussagen I.	28
1. 1751 Einige Daten über Bewohner von Veľký Cetín	29
2. 1751 Weinbeschlagnahme wegen vor der Ernte aufgenommenen Darlehen in Paňa	37
3. 1718 Untersuchung der Herkunft und adligen Freiheit von György Babós	45
4. 1716 Die Diffamierung	47
5. 1724 Über den verbotenen Wald unter dem Weinberg von Nagyberény in Dyčka	50
Kapitolen zur Historie der Ortschaft Paňa I-III.	
I. 1682 Fruzsina Hamars Testament	58
II. 1866 Untersuchung eines vermutlichen Wahlbetrugs	61
III. 1952 Liste der Gründer des Basisvereines Csemadok in Paňa	79
Daten zur Historie der Sippe Csiffáry II-III.	
II. 1835 Katalin Polyáks Flehen über die Entlassung ihres Sohnes von den Husaren	81
III. 1902 Auszeichnung des Richters Imre Csiffáry mit dem silbernen Verdienstkreuz mit der Krone	84
Daten zur Historie der Sippe Pallya II-III.	
II. 1694 Über dem Nachlass des verstorbenen András Pallya in Cetín	95
III. 1719 Sándor Pallyas Testament	97
Quellen zur Historie der Äste der Csuthy Sippe im Bezirk Fejér I.	
I. 1762 Zeugenaussage des György Bakó über den Fall des Mihály Csuthy aus Szabadbattyán	100
Zusätze zu Entwicklung des Siegels der Ortschaft Paňa II. – 1939 Die Bestätigung des Richters Kálmán Pallya über die Leihgebühr	103
Namens- und Ortsregister	104

Obsah

Úvod	4
Venovanie	6
Krátke rozborý	
Elemér Csuti: Otázniky okolo usadenia sa rodu Csuthy v Csíkvári (Falubattyán, Szabadbattyán)	7
Ida Tamás: Ráckevska vetva rodu Csuthy (Csuthi, Csuti) z Fejérskej župy	11
Peter Buday: Najskoršie dôkazy šľachtického stavu rodu Uhliarikovcov z Rajca a Šuje	15
Výskum	
Fond Stolice Arcibiskupských Predialistov vo Vrábľoch (a v Jure nad Hronom)	
– Inventár prvých 5(a) krabíc	18
Pramene	
Skaza rodu Morotz z Martoviec	25
Výpovede svedkov spísané v Stolici Arcibiskupských Predialistov vo Vrábľoch I.	28
1. 1751 Sporadické údaje o obyvateľoch Veľkého Cetína	29
2. 1751 Decimovanie vína v Pani kvôli dlžobe zobraanej pred obaračkami	37
3. 1718 Skúmanie pôvodu a šľachtickej slobody Juraja Babósa	45
4. 1716 Dehonestácia	47
5. 1724 O “zakázanom“ lese pod veľkoberňskom vinohrade v Dyčke	50
Kapitoly z histórie Pane I-III.	
I. 1682 Testament Eufroziny (Fružiny) Hamarovej	58
II. 1866 Vyšetovanie údajného sfašovania volieb	61
III. 1952 Zoznam zakladateľov paňanskej miestnej základnej organizácie Csemadoku	79
Údaje k dejinám rodu Csiffáry II-III.	
II. 1835 Prosba Kataríny Polyákovej za pustenie jeho syna od husárov	81
III. 1902 Vyznamenanie Imricha Csiffáryho so strieborným korunovým záslužným križom	84
Údaje k dejinám rodu Pallya II-III.	
II. 1694 A cetínskom dedičstve nebohého Ondreja Pallyu	95
III. 1719 Testament Alexandra Pallyu	97
Pramene k dejinám fejérskeých vetiev rodu Csuthy (Csuthi, Csuti, Csuty) I.	
I. 1762 Svedectvo Juraja Bakóa vo veci Michala Csuthyho zo Szabadbattyánu	100
Dodatky k vývoju pečatí obce Paňa II.	
– 1939 Potvrdenie richtára Kolomana Pallyu o prenájme	103
Menný a miestny register	104